

SPÓŁDZIELCZY BANK LUDOWY
W ZAKRZEWIE
ul. Dmochowska 4
77-424 ZAKRZEWO

Spółdzielcza Grupa Bankowa

**INFORMACJA
SPÓŁDZIELCZEGO BANKU LUDOWEGO
W ZAKRZEWIE
W ZAKRESIE PROFILU RYZYKA I POZIOMU
KAPITAŁU**

WG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017r.

Zakrzewo, kwiecień 2018r.

Spis treści

I	Wprowadzenie	4
II.	Cele i strategię zarządzania ryzykiem	4
III	Zakres stosowania (CRR art. 436).....	27
IV	Fundusze własne (CRR art. 437)	27
V	Wymogi kapitałowe (CRR art.438).....	39
VI	Ujawnienia w zakresie ryzyka kredytowego (CRR art.442)	41
VII	Ujawnienia w zakresie stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego.....	48
VIII	Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI (CRR art.444)	50
IX	Ekspozycja na ryzyko rynkowe (CRR art. 445)	50
X	Ryzyko operacyjne (CRR art. 446)	51
IX	Ryzyko kredytowe kontrahenta.....	52
X	Ryzyko kredytowe do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem.....	52
X	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (CRR art. 447)	53
XI	Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym (CRR art. 448).....	53
XII	Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne (CRR art. 449)	55
XIII	Polityka w zakresie wynagrodzeń (CRR art. 450).....	56
XIV	Ryzyko płynności i pozycji płynnościowej (Rekomendacja P)	58
XV	Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarząd wymogów określonych w art.22 aa Ustawy Prawo Bankowe	66
XVI	Dźwignia finansowa (CRR art. 451).....	67
XVII	System kontroli wewnętrznej.....	67
XVIII	Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego (CRR art.452)	70
XX	Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego	70
XXI	Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego	70

Wykaz Tabel

1. Wielkość współczynników kapitałowych
2. Fundusze własne w okresie przejściowym
3. Ekspozycje ważone ryzykiem
4. Wymogi w zakresie funduszy własnych

5. Wymogi w zakresie bufora antycyklicznego
6. Kwota ekspozycji w podziale na klasy ryzyka
7. Struktura branżowa ekspozycji
8. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności
9. Kwota ekspozycji zagrożonych w rozbiciu na branże
10. Zmiana stanów rezerw celowych w ciągu roku
11. Ekspozycje detaliczne przy zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego
12. Wymogi kapitałowe na ryzyko rynkowe
13. Wykaz zdarzeń operacyjnych za 2017r.
14. Stan rezerw celowych na początek i koniec 2017r.
15. Informacje na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze
16. Rozmiar i skład nadwyżki płynności
17. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR
18. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności – dane w tys. zł
19. Poziom wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2017r.

Wykaz załączników:

Załącznik nr 1 – Oświadczenie Zarządu

Załącznik nr 2 – Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności

I Wprowadzenie

1. Podstawa sporządzenia Informacji

Niniejsza Informacja została opracowana w celu realizacji "Polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie" (wprowadzonej Uchwałą Zarządu nr 32/2017 z dnia 08.03.2017r., zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej nr 34/2017 z dnia 14.03.2017r.) oraz spełnienia wymogów dotyczących ujawnienia informacji zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej CRR), stanowiącego podstawę prawną na dzień sporządzenia niniejszej informacji, tj. na 31 grudnia 2017r.

2. Informacje ogólne

Spółdzielczy Bank Ludowy w Zakrzewie z siedzibą w Zakrzewie, ul. Dworcowa 4, 77-424 Zakrzewo wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w dniu 30.04.2002r. pod numerem KRS 0000110644.

W 2017 roku Spółdzielczy Bank Ludowy w Zakrzewie prowadził działalność poprzez:

- **Centralę:** Zakrzewo 77-424, ul. Dworcowa 4,
- **Oddziały:** Złotów 77-400, al. Mickiewicza 24a,
Człopa 78-630, ul. Kościuszki 14,
Wałcz 78-600, ul. Wojska Polskiego 2-6,
Piła 64-920, ul. Aleja Piastów 18,
- **dwa Punkty Kasowe:** Złotów 77-400, ul. Norwida 8.

SBL w Zakrzewie na dzień 31.12.2017 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

Działalność operacyjna Banku prowadzona była również za pośrednictwem takich usług jak: Internet banking, Home banking, SMS banking.

II. Cele i strategię zarządzania ryzykiem

1. Strategie i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

1) Ryzyko kredytowe, koncentracji, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

a) Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalny jakościowo portfela kredytowego,
- dostarczanie Zarządowi informacji i poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku,
- utrzymywanie wskaźnika należności zagrożonych, wyrażonego udziałem należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych w ogólnej kwocie należności od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie nie wyższym niż 5%,
- utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 60%;
- ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizował cele strategiczne poprzez:

- stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków:
 - a) na lokatach w Banku Zrzeszającym,
 - b) za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB,
 - c) Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 50% funduszy własnych,
- utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 80% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

b) Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne:

- utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji określonych w ustawie Prawo bankowe i Rozporządzeniu CRR.

Bank realizował cele strategiczne poprzez:

- angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- ograniczanie kredytowania klientów dużych tj. których zaangażowanie przekracza 10% uznanego kapitału, w celu zapewnienia większej dywersyfikacji ryzyka;
- ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- preferowanie udzielania kredytów celowych;
- systematyczne monitorowanie stopnia wykorzystania ustanowionych limitów oraz informowanie Zarządu o przypadkach i przyczynach wysokiego wykorzystania limitów.

c) Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Cele strategiczne:

- wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie,
- prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,
- utrzymywanie udziału kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym niż 5% portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie
- zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 85% ich udziału w portfelu kredytowym

Bank realizował cele strategiczne poprzez:

- udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, których okres kredytowania nie przekracza 5 lat, tym konsumentom w przypadku których maksymalny wskaźnik Dtl nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód konsumenta nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 55% - w przypadku, gdy dochód konsumenta przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) 65% - w przypadku, gdy dochód konsumenta przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, których okres kredytowania **przekracza 5 lat**, tym konsumentom w przypadku których maksymalny wskaźnik Dtl wynosi:
 - a) 45% - w przypadku, gdy dochód konsumenta nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,

- b) 50% - w przypadku, gdy dochód konsumenta przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- c) 60% - w przypadku, gdy dochód konsumenta przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - stosowanie szczegółowych limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
- a) w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, wartość wskaźnika LtV w momencie udzielenia kredytu nie powinna przekraczać poziomu:
 - 85% lub
 - 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 85% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie,
- b) w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych wartość wskaźnika LtV nie powinna przekraczać poziomu:
 - 80% lub
 - 85% przy spełnieniu § 7 ust. 7 pkt. 1 „Zasad zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie”;
 - 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 85% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie,
- c) w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych wartość wskaźnika LtV nie powinna przekraczać poziomu:
 - 75% lub
 - 80% w przypadku gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie,
 - 90% - przy spełnieniu warunków określonych w § 7 ust. 7 pkt 3 „Zasad zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie”;
- kierowanie oferty ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie głównie do konsumentów i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych oraz gruntów rolnych, preferowanie okresu kredytowania wynoszącego 25 lat, przy czym możliwe jest udzielenie kredytu na okres maksymalny wynoszący 30 lat, o ile najmłodszy z kredytobiorców w okresie planowanej spłaty kredytu (zgodnie z harmonogramem spłaty) nie osiągnie wieku 70 lat.

d) Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

Cele strategiczne:

- wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi,
- prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie
- utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym niż 6% portfela detalicznych ekspozycji kredytowych
- zaangażowanie w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 7% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizował cele strategiczne poprzez:

- 1) kierowanie oferty kredytów detalicznych głównie na cele gotówkowe oraz preferowanie maksymalnego okresu kredytowania do 5 lat,
- 2) udzielanie kredytów detalicznych, tym klientom w przypadku których wskaźnik Dtl nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 55% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.
(w przypadku, gdy klient uzyskuje dochody z zagranicy należy zastosować bufor na skutki zmiany kursów walut poprzez wzrost przyjmowanych obciążeń z tytułu posiadanych i wnioskowanych ekspozycji kredytowych wyrażonych w walucie innej niż waluta dochodów klienta detalicznego o minimum 20%).

Zasady:

Zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmuje:

- przestrzeganie i monitorowanie limitów zaangażowania wobec klientów,
- monitorowanie portfela kredytowego,
- monitorowanie i raportowanie jakości portfela,
- kontrolowanie przestrzegania przez komórki kredytowe procedur i zasad udzielania kredytów,
- restrukturyzację, windykację i nadzór nad kredytami zagrożonymi,
- realizowanie zasad polityki kredytowej,
- stosowanie odpowiednich zabezpieczeń należności kredytowych Banku,
- monitorowanie kredytów udzielonych osobom wewnętrznym.

2) Ryzyko rynkowe, w tym:

a) ryzyko walutowe,

Bank prowadzi działalność walutową w walucie EUR i USD.

Cel strategiczne:

- obsługa klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych,
- zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego,
- minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizował cele strategiczne poprzez:

- utrzymanie całkowitej pozycji walutowej na poziomie nie przekraczającym 6,25% funduszy własnych Banku;
- prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Zasady:

Zarządzanie ryzykiem walutowym obejmuje:

- identyfikację ryzyka,
- pomiar ryzyka polegający na zbadaniu wpływu zmiany kursów walutowych na wynik finansowy poprzez:
 - wyznaczanie pozycji walutowej,
 - analizę wskaźników,
 - sporządzanie testów warunków skrajnych,
- monitorowanie ryzyka,
- ograniczanie ryzyka poprzez ustanowiony system limitów,
- kontrolowanie poszczególnych etapów dokonywania operacji oraz przestrzegania limitów;
- ocenę poziomu ryzyka.

b) ryzyko stopy procentowej,

Cele strategiczne:

- optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych,
- ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizował cele strategiczne poprzez:

- ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
- utrzymywanie zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie przy zmianie stóp procentowych o 100 p.b. na poziomie nie przekraczającym 15% annualizowanego wyniku odsetkowego netto.

Zasady:

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmuje:

- identyfikację ryzyka,
 - pomiar ryzyka polegający na zbadaniu negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz wartość zaktualizowaną kapitału poprzez:
 - stosowanie następujących metod: luka przeszacowania, metoda wyniku odsetkowego, metoda zaktualizowanej wartości ekonomicznej, analiza wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej,
 - analizę ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - sporządzanie testów warunków skrajnych,
 - badanie powiązań z innymi ryzykami występującymi w działalności Banku,
 - monitorowanie ryzyka,
 - ograniczanie ryzyka poprzez ustanowiony system limitów,
 - kontrolowanie ryzyka, w tym przestrzegania limitów;
 - ocenę poziomu ryzyka.
- c) ryzyko cenowe,
Bank nie prowadzi pomiaru ryzyka cenowego.

3) Ryzyko płynności

Cele strategiczne:

- zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadane aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizował cele strategiczne poprzez:

- realizację strategii finansowania,
- pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;

- finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku ;
- zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez zobowiązań pozabilansowych udzielonych
- i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
- identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności;
- w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- ✓ głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 85% pasywów ogółem;
- ✓ Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- ✓ Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- ✓ Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- ✓ w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.

Zasady:

Zarządzanie ryzykiem płynności obejmuje:

- identyfikację ryzyka,
- zarządzanie płynnością krótkoterminową (zarządzanie stanem gotówki, stanem środków na rachunku bieżącym),
- zarządzanie płynnością średnio- i długoterminową (wyznaczanie osadu na depozytach, badanie koncentracji, zrywalności i odnawialności depozytów, ocenę wpływu zobowiązań pozabilansowych na poziom ryzyka)
- pomiar ryzyka, w tym:
 - analizę luki płynności (zestawienie terminów płatności aktywów, pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych),
 - analizę wskaźników,
 - sporządzanie testów warunków skrajnych oraz pogłębionej analizy płynności długoterminowej,
- przeciwdziałanie i ograniczanie ryzyka poprzez ustanowiony system limitów oraz przestrzeganie nadzorczych norm ostrożnościowych,
- prowadzenie rejestru alternatywnych źródeł finansowania,

- określenie metod działania w przypadku utraty lub zagrożenia utraty płynności Banku (posiadanie awaryjnego planu płynności),
- kontrolowanie ryzyka, w tym przestrzegania limitów wewnętrznych oraz zewnętrznych norm ostrożnościowych (nadzorcze miary płynności, wskaźnik LCR),
- ocenę poziomu ryzyka.

4) Ryzyko operacyjne.

Cele strategiczne:

- optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne
- wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym

Zasady:

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmuje:

- identyfikację procesów a w ich ramach procesów krytycznych i kluczowych,
- identyfikację ryzyka,
- pomiar i ocenę ryzyka,
- stosowanie narzędzi redukcji ryzyka,
- monitorowanie ryzyka poprzez raportowanie zdarzeń operacyjnych, raportowanie strat operacyjnych, monitorowanie poziomu wyznaczonych limitów wewnętrznych, analizę kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), raportowanie o zewnętrznych zdarzeniach operacyjnych.

5) Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne:

- efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania,
- sprawne skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności,
- dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi
- dążenie i dbałość o:
 - wizerunek zewnętrzny Banku rozumiany jako instytucja zaufania publicznego,
 - pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank
- przeciwdziałanie wystąpieniu konfliktu interesów oraz sprawna identyfikacja i zarządzanie konfliktami interesów

Zasady:

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje:

- zapewnienie najwyższej jakości świadczonych usług,
- obsługa klientów w sposób kompetentny oraz zachowaniem najwyższego profesjonalizmu,
- zapewnienie ochrony danych klientów oraz informacji o ich działalności i rachunkach oraz przestrzeganie obowiązku zachowania tajemnicy bankowej,
- podejmowanie działań w celu uniknięcia sytuacji, w wyniku których może wystąpić konflikt interesów pomiędzy dobrem klientów, a dobrem pracownika Banku,
- dążenie do tego, aby akcje reklamowe i promocyjne w sposób uczciwy i czytelny informowały klientów o prowadzonej działalności,
- zapewnienie terminowego, rzetelnego, wnikliwego i obiektywnego sposobu rozpatrywania skarg i reklamacji klientów.

6) Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności,
- ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej,
- posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,25%,
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25%,
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 5,75%,
- obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 80%, tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 10%,
- dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 75% funduszy Tier I,
- dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez uzyskanie ograniczenia pakietów udziałów do 5% funduszu udziałowego, zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego przez jednego udziałowca wymaga zgody Systemu Ochrony SGB,
- przekazywanie na fundusze własne minimum 85% nadwyżki bilansowej,
- posiadanie zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla współczynników kapitałowych,
- nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego

Zasady:

Zarządzanie ryzykiem kapitałowym obejmuje:

- monitorowanie poziomu funduszy własnych,

- ocena stopnia pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka,
- proponowanie rozwiązań zmierzających do efektywnego wykorzystania funduszy własnych,
- ocena skali zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych,
- monitorowanie poziomu adekwatności kapitałowej,
- ograniczanie ryzyka w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku,
- monitorowanie działalności banku pod kątem możliwości wzrostu istotności ryzyk.
- monitorowanie realizacji planu kapitałowego.

Informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykami istotnymi Bank zawarł w Strategii zarządzania ryzykiem oraz w procedurach dedykowanych poszczególnym rodzajom ryzyka tj:

- a) Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie,
- b) Zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie,
- c) Zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie,
- d) Zasadach zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie,
- e) Zasadach zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie,
- f) Zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie,
- g) Zasadach zarządzania ryzykiem walutowym w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie,
- h) Zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie,
- i) Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie,
- j) Zasadach zarządzania ryzykiem braku zgodności w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie.

Ponadto regulacje z zakresu ryzyk zawierają:

- procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów,
- system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- organizację procesu zarządzania poszczególnymi ryzykami.

Procedury zarządzania ryzykami podlegają corocznemu przeglądowi i aktualizacji w celu dostosowania ich do:

- a) aktualnych przepisów prawa, rekomendacji i wytycznych KNF,
- b) zmian skali działalności Banku,

c) zmian organizacyjnych.

2. Struktura i organizacja komórki monitorującej dane rodzaje ryzyka w Banku lub inne odpowiednie rozwiązania organizacyjne

Ryzyko kredytowe, koncentracji, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

1) Ryzyko kredytowe

W procesie monitorowania **ryzyka kredytowego** uczestniczą:

- a) osoba monitorująca ryzyko portfelowe,
- b) osoby monitorujące ryzyko pojedynczej transakcji.

Osoba monitorująca ryzyko portfelowe – pracownik komórki ryzyk i analiz bankowych, wykonujący zadania związane z:

- a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem Zasad zarządzania ryzykiem kredytowym,
- b) zapewnieniem zgodności procedur z zakresu ryzyka kredytowego ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- c) opracowywaniem i aktualizowaniem zasad oceny wartości zabezpieczeń we współpracy z Wiceprezesem Zarządu nadzorującym działalność kredytową w zakresie działalności handlowej;
- d) opracowaniem wewnętrznych metod identyfikacji i pomiaru ryzyk dostosowanych do profilu, skali i złożoności ryzyka występującego w Banku, w tym proponowaniem wysokości przyjętych limitów ograniczających ryzyko;
- e) dokonywaniem pomiaru ryzyka i monitorowaniem przestrzegania akceptowanego poziomu ryzyka kredytowego;
- f) przeprowadzaniem testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego,
- g) rekomendowaniem działań mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka kredytowego w Banku,
- h) sporządzaniem raportów dla Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej.

Pracownicy kredytów tj. osoby zarządzające ryzykiem pojedynczej transakcji oraz osoby monitorujące ryzyko pojedynczej transakcji, przy zachowaniu rozdzielenia funkcji tych osób, odpowiadają w szczególności za:

- a) pozyskiwanie klientów (z uwzględnieniem identyfikacji grupy powiązanych klientów);
- b) gromadzenie dokumentacji kredytowej do wniosku o kredyt (z uwzględnieniem identyfikacji grupy powiązanych klientów);
- c) ewidencjonowanie w systemie informatycznym zabezpieczeń oraz atrybutów sprawozdawczych wspierających proces monitorowania i zarządzania ryzykiem kredytowym,
- d) weryfikację danych o klientach (ze szczególnym uwzględnieniem identyfikacji grupy powiązanych klientów oraz ewidencja możliwie najbardziej obszernych danych o charakterze jakościowym dotyczących zależności biznesowych, ekonomicznych lub rodzinnych klientów);
- e) dokonywanie oceny zdolności kredytowej (ilościowej i jakościowej), oceny jakości i adekwatności zabezpieczenia oraz wydawanie rekomendacji decyzji kredytowej (w ramach posiadanych uprawnień, z uwzględnieniem identyfikacji grupy powiązanych klientów);
- f) weryfikację prawidłowości przeprowadzonej analizy, oceny zdolności kredytowej oraz wydanej rekomendacji, przy czym konkretnej transakcji kredytowej nie może weryfikować osoba, która przeprowadziła analizę wniosku i rekomendację decyzji kredytowej dotyczącej tej transakcji,

- g) oszacowanie wartości nieruchomości będącej zabezpieczeniem transakcji kredytowej,
- h) weryfikację poprawności oszacowania wartości nieruchomości będącej zabezpieczeniem transakcji kredytowej,
- i) bieżące zasilanie oraz aktualizacja bazy AMRON danymi o nieruchomościach stanowiących zabezpieczenie kredytów,
- j) przygotowanie umów kredytowych i dokumentów dotyczących zabezpieczeń,
- k) uruchamianie kredytów,
- l) prowadzenie monitoringu pojedynczych transakcji kredytowych (z uwzględnieniem identyfikacji grupy powiązanych klientów), przy czym konkretnej transakcji kredytowej nie może monitorować osoba, która przygotowywała analizę wniosku i rekomendację decyzji kredytowej dotyczącą tej transakcji; w uzasadnionych przypadkach, gdy nie ma możliwości zastosowania tej zasady, wówczas wniosek musi zostać zweryfikowany przez innego pracownika (czyli musi być „sprawdzony na drugą rękę”),
- m) bieżący kontakt z klientem,
- n) współudział w opracowaniu regulacji w zakresie ryzyka kredytowego,
- o) współpraca z Komórką analiz i ryzyk bankowych w zakresie identyfikacji i oceny ryzyka kredytowego na potrzeby analiz sporządzanych przez Komórkę analiz i ryzyk bankowych winna być sprawdzona i zaakceptowana przez Jego bezpośredniego przełożonego,
- p) okresowy przegląd portfela zabezpieczeń,
- q) monitorowanie ryzyka kredytowego w zakresie nadzorowanego portfela należności.

2) Ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem koncentracji, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) oraz ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) została uregulowana w obowiązujących w Banku Zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

Osoby odpowiedzialne za monitorowanie ryzyka kredytowego odpowiadają również, w tym samym zakresie za ryzyko wynikające z portfela EKZH, DEK oraz ryzyka koncentracji.

Ryzyko rynkowe

3) Ryzyko walutowe

Komórką monitorującą **ryzyko walutowe** jest Komórka analiz i ryzyk bankowych, wykonująca zadania związane z:

- a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem Zasad zarządzania ryzykiem walutowym oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka walutowego oraz poziomu limitów;
- b) zgłaszaniem potrzeb zmian w polityce zarządzania ryzykiem walutowym Banku;
- c) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- d) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- e) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
- f) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka walutowego;
- g) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- h) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko walutowe;
- i) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych w zakresie poziomu kursów walutowych oraz badaniem scenariuszy skrajnych warunków;
- j) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej;

- k) opracowywaniem rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka walutowego.

4) ryzyko stopy procentowej

Komórką monitorującą **ryzyko stopy procentowej** jest Komórka analiz i ryzyk bankowych, wykonująca zadania związane z:

- a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem Zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka stopy procentowej oraz poziomu limitów;
- b) zgłaszaniem potrzeb zmian w polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej Banku;
- c) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- d) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- e) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
- f) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka stopy procentowej;
- g) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- h) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko stopy procentowej;
- i) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych w zakresie poziomu rynkowych stóp procentowych oraz badaniem scenariuszy skrajnych warunków;
- j) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- k) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka stopy procentowej;
- l) składaniem propozycji zmian poziomu stóp procentowych Banku lub rodzaju stóp referencyjnych.

5) Ryzyko płynności

Komórką monitorującą **ryzyko płynności** jest Komórka analiz i ryzyk bankowych, której zadania opisane zostały w części dotyczącej ujawnień z ryzyka płynności.

6) Ryzyko operacyjne

Audytory ryzyka operacyjnego jest odpowiedzialny za monitorowanie ryzyka operacyjnego oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu tego ryzyka.

Przedmiotem monitorowania ryzyka operacyjnego są:

- a) zarządzanie ryzykiem operacyjnym w oparciu o obowiązujące regulacje i przepisy prawne;
- b) poziom narażenia na ryzyko operacyjne;
- c) zdarzenia i straty operacyjne, ich źródła oraz skutki;
- d) zdarzenia potencjalne;
- e) skuteczność działań odwracających (naprawczych) i innych metod ograniczania ryzyka;
- f) wykonanie limitów przyjętych w Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- g) analizę limitów KRI;
- h) czynniki otoczenia (zdarzenia zewnętrzne);
- i) skuteczność podejmowanych działań w ramach redukcji oraz transferu ryzyka operacyjnego;
- j) efekty działań podjętych w ramach zaleceń pokontrolnych;
- k) skuteczność funkcjonowania mechanizmów kontrolnych.

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności monitorowane jest przez Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej określa profil ryzyka braku zgodności na podstawie wyników analizy danych rejestru naruszeń compliance oraz innych dostępnych źródeł. Ponadto dokonuje oceny ryzyka braku zgodności w oparciu o opracowaną matrycę, która opiera się na:

- a) oszacowaniu wystąpienia najbardziej prawdopodobnej liczby typowych naruszeń compliance;
- b) oszacowaniu potencjalnej lub rzeczywistej straty w wyniku wystąpienia naruszeń compliance;
- c) ocenie występowania dodatkowych czynników ryzyka braku zgodności związanych ze zmianą otoczenia prawnego.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności obejmuje:

- a) analizę przygotowanych raportów ryzyka braku zgodności,
- b) monitoring zgodności;
- c) monitoring zaleceń poaudytowych/pokontrolnych oraz rekomendacji osoby ds. ryzyka braku zgodności.

8) ryzyko kapitałowe

W procesie monitorowania ryzyka kapitałowego uczestniczą Komórka analiz i ryzyk bankowych oraz pełnomocnik Zarządu ds. analiz finansowych i informatyki.

Komórka analiz i ryzyk bankowych:

- a) monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
- b) ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
- c) wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
- d) ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych;
- e) opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych;
- f) opracowuje informację zarządczą z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego;
- g) opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego oraz szacowania kapitału wewnętrznego;
- h) monitoruje poziom adekwatności kapitałowej;
- i) monitoruje działalność banku pod kątem możliwości wzrostu istotności ryzyk.

Pełnomocnik Zarządu ds. analiz finansowych i informatyki:

- a) wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka, w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku;
- b) opracowuje informację zarządczą z zakresu łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i poziomów współczynników kapitałowych;
- c) opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
- d) wnosi propozycje zmian do procedur w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego i szacowania kapitału wewnętrznego, w wypadku zaistnienia sytuacji specyficznej, której dotychczasowe procedury nie obejmowały;
- e) monitoruje realizację planu kapitałowego;
- f) gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku.

3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura Instrukcja System Informacji Zarządczej zawierająca szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych. Określa ona m.in. wykaz sprawozdań, osoby odpowiedzialne za ich sporządzanie oraz ich terminy. Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

Ryzyko kredytowe, koncentracji, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

1) Ryzyko kredytowe i koncentracji:

Raporty z zakresu ryzyka kredytowego i koncentracji pozwalają Bankowi na:

- a) ocenę profilu ryzyka kredytowego i koncentracji,
- b) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka,
- c) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka kredytowego,
- d) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- e) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka,
- f) kontrolowanie wyników procesu dochodzenia roszczeń w tym realizacji zabezpieczenia spłaty kredytu,
- g) kontrolę występujących w Banku skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka kredytowego i koncentracji zawiera m.in. dane na temat:

- a) dynamiki i struktury podmiotowej oraz produktowej portfela kredytowego,
- b) kredytów zagrożonych, ich struktury i czynników ryzyka (analiza jakości),
- c) stanu i zmian w zakresie rezerw celowych, stopnia pokrycia kredytów zagrożonych rezerwami celowymi,
- d) poziomu dużych ekspozycji,
- e) wykorzystania wprowadzonych limitów ostrożnościowych,
- f) udziału kredytów zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym,
- g) udziału detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym,
- h) testów warunków skrajnych,
- i) profilu ryzyka kredytowego.

Analizy dotyczące pomiaru ryzyka kredytowego i koncentracji zaangażowań sporządzane są przez pracownika Komórki analiz i ryzyk bankowych z częstotliwością kwartalną dla Zarządu, Komitetu Audytu oraz Rady Nadzorczej.

2) Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH):

Raporty z zakresu ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej m.in. na:

- a) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- b) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka EKZH;
- c) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- d) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka EKZH zawiera m.in. dane na temat:

- a) skali zaangażowania Banku w EKZH;
- b) struktury portfela EKZH;
- c) stopnia wykorzystania przyjętych limitów;
- d) struktury jakościowej portfela EKZH;
- e) stopnia pokrycia EKZH zabezpieczeniami;
- f) wyników testów warunków skrajnych;
- g) oceny ryzyka związanego z finansowaniem długoterminowych aktywów.

Analizy dotyczące pomiaru ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie sporządzane są przez pracownika Komórki analiz i ryzyk bankowych z częstotliwością kwartalną dla Zarządu, Komitetu Audytu oraz Rady Nadzorczej.

3) Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

Raporty z zakresu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej m.in. na:

- a) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- b) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka DEK;
- c) ocenę skutków podejmowania decyzji;
- d) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka DEK zawiera m.in. dane na temat:

- a) skali zaangażowania Banku w DEK;
- b) poziomu i struktury portfela DEK;
- c) stopnia przestrzegania limitów;
- d) wyników testów warunków skrajnych,
- e) poziomu i struktury jakościowej portfela DEK.

Analizy dotyczące pomiaru ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych sporządzane są przez pracownika Komórki analiz i ryzyk bankowych z częstotliwością kwartalną dla Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej.

Ryzyko rynkowe

4) ryzyko walutowe:

Raporty z zakresu ryzyka walutowego pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej m.in. na :

- a) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- b) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka walutowego;
- c) ocenę skutków podejmowanych decyzji;

- d) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka walutowego zawiera m.in. dane na temat:

- a) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko walutowe;
- b) wielkości pozycji walutowych;
- c) wpływu zmiany kursów walutowych na wynik finansowy Banku;
- d) analizy wskaźników;
- e) powiązań z innymi rodzajami ryzyka;
- f) wyników testów warunków skrajnych;
- g) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

Analizy dotyczące pomiaru ryzyka walutowego sporządzane są przez pracownika Komórki analiz i ryzyk bankowych z następującą częstotliwością: kwartalnie dla Zarządu, półrocznie dla Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej (od I kwartału 2018 roku w cyklach kwartalnych).

5) ryzyko stopy procentowej:

Raporty z zakresu ryzyka stopy procentowej pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- a) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- b) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka stopy procentowej;
- c) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- d) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka stopy procentowej zawiera m.in. dane na temat:

- a) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej;
- b) stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyka stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne;
- c) poziomu ryzyka przeszacowania;
- d) poziomu ryzyka bazowego;
- e) analizy wskaźników;
- f) wyników testów warunków skrajnych;
- g) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

Analizy dotyczące pomiaru ryzyka stopy procentowej sporządzane są przez pracownika Komórki analiz i ryzyk bankowych z następującą częstotliwością: miesięcznie dla Zarządu, półrocznie dla Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej (od I kwartału 2018 roku w cyklach kwartalnych).

6) Ryzyko płynności:

Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej m.in. na:

- a) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- b) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
- c) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- d) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- a) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- b) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- c) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- d) analizy wskaźników płynności;
- e) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;

- f) wyników testów warunków skrajnych;
- g) stopnia przestrzegania limitów.

Analizy dotyczące pomiaru ryzyka płynności sporządzane są przez pracownika Komórki analiz i ryzyk bankowych z następującą częstotliwością: miesięcznie dla Zarządu, półrocznie dla Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej (od I kwartału 2018 roku w cyklach kwartalnych). Informacje dotyczące sprawozdań sporządzanych w ramach pomiaru ryzyka płynności wyszczególniono w części dotyczącej ujawnień z ryzyka płynności.

7) ryzyko operacyjne

Raporty z zakresu ryzyka operacyjnego pozwalają bankowi na:

- a) ocenę profilu ryzyka operacyjnego;
- b) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- c) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka operacyjnego;
- d) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- e) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka, które pomogą uniknąć strat związanych z zajściem podobnych zdarzeń w przyszłości.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka operacyjnego zawiera m.in. dane na temat:

- a) analizy raportów zdarzeń ryzyka operacyjnego;
- b) informacje na temat istotnych zdarzeń zewnętrznych;
- c) poziom narażenia na ryzyko operacyjne;
- d) wyniki testów warunków skrajnych;
- e) analizę limitów KRI;
- f) analizę projektów informatycznych;
- g) analizę realizacji polityki kadrowej;
- h) analizę skarg i reklamacji klientów;
- i) plany ciągłości działania;
- j) skuteczność podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego;
- k) skuteczność funkcjonowania mechanizmów pokontrolnych w zakresie ryzyka operacyjnego.

Raporty z ryzyka operacyjnego sporządzane są z częstotliwością miesięczną dla Zarządu.

Analizy dotyczące pomiaru ryzyka operacyjnego sporządzane są przez pracownika Komórki analiz i ryzyk bankowych z następującą częstotliwością:

- a) kwartalnie dla Zarządu,
- b) półrocznie dla Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej.

8) ryzyko braku zgodności

Raporty z ryzyka braku zgodności dotyczą czynności podejmowanych w celu apewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania.

Raporty z ryzyka braku zgodności zawierają:

- a) zidentyfikowanie naruszenia compliance wraz z ich oceną oraz rekomendowanymi mechanizmami kontrolowania i ograniczania ryzyka;
- b) ocenę skuteczności rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie;
- c) oznaczenie profilu ryzyka;
- d) informacje o zmianie profilu ryzyka.

Analizy dotyczące pomiaru ryzyka braku zgodności sporządzane są przez Pełnomocnika Zarządu ds. zgodności i wierzytelności trudnych z częstotliwością roczną dla Zarządu oraz dla Komitetu audytu i Rady Nadzorczej.

9) ryzyko kapitałowe

Raporty z ryzyka kapitałowego pozwalają kierownictwu Banku na dostęp do aktualnych, pełnych i rzetelnych informacji dotyczących ryzyka kapitałowego w tym umożliwiają kontrolę i ocenę stopnia realizacji przyjętej strategii w w/w zakresie.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- a) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
- b) poziomu uznanego kapitału;
- c) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
- d) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
- e) wyników testów warunków skrajnych;
- f) realizacji przyjętych limitów alokacji;
- g) realizacji planu kapitałowego.

Zarząd otrzymuje sprawozdania odnośnie adekwatności kapitałowej w okresach kwartalnych, natomiast Komitet Audytu i Rada Nadzorcza Banku w okresach półrocznych. W przypadku wzrostu poziomu ryzyka kapitałowego raporty mogą być opracowywane częściej.

4. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategię i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka

Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest skuteczne zarządzanie w odniesieniu do ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela kredytowego.

Na proces zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji składa się:

- 1) w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem (Identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu):
 - a) pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego,
 - b) ocena zdolności kredytowej (ilościowa i jakościowa) oraz jakości i adekwatności zaproponowanego zabezpieczenia oraz wydanie propozycji podjęcia decyzji kredytowej,
 - c) identyfikowanie powiązań występujących pomiędzy klientami,
 - d) badanie przestrzegania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe,
 - e) podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu.
- 2) w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:
 - a) badanie terminowości spłat zaangażowań klientów wobec Banku,
 - b) ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
 - c) wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka,
 - d) badanie stopnia wykorzystania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe;
 - e) restrukturyzacja, windykacja i nadzór nad kredytami zagrożonymi;
 - f) kontrola kredytowa.
- 3) ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń;
- 4) w ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank:

- a) stosuje standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych,
- b) ogranicza wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity zaangażowań,
- c) stosuje odpowiedni podział kompetencji w podejmowaniu decyzji kredytowych,
- d) wzmocnił monitoring klientów o najwyższym zaangażowaniu,
- e) wprowadził kontrolę w zakresie terminowości i jakości przeprowadzania monitoringu,
- f) analizuje występowanie zaległości w spłacie kredytów.

Na proces zarządzania ryzykiem portfela kredytowego składa się:

- 1) opracowanie polityki kredytowej Banku, w tym określenie docelowych grup klientów i oferowanych produktów, apetytu na ryzyko;
- 2) ustalenie pożądanej struktury portfela kredytowego;
- 3) zapewnienie odpowiedniego poziomu dywersyfikacji ryzyka kredytowego;
- 4) ograniczanie ryzyka kredytowego w tych obszarach, w których posiadanie przez Bank nadmiernych koncentracji (podmiotowych, branżowych, produktowych) wynika ze specyfiki prowadzonej działalności;
- 5) identyfikacja i pomiar ryzyka poprzez:
 - a) ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - b) ocenę poziomu kredytów zagrożonych w kredytach ogółem, ocenę jakości portfela kredytowego (badanie udziału portfela kredytów zagrożonych ogólnie, analiza zmian w portfelu kredytów zagrożonych)
 - c) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - d) ocenę poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - e) monitorowanie kredytów zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
 - f) analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - g) analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji:
 - wobec pojedynczych podmiotów oraz grupy powiązanych klientów,
 - w ten sam sektor gospodarczy,
 - w ten sam rodzaj zabezpieczenia lub w tego samego dostawcę zabezpieczenia,
 - h) przeprowadzanie testów warunków skrajnych portfela kredytowego;
- 6) monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
- 7) monitorowanie skuteczności działań windykacyjnych;
- 8) ustalenie adekwatnego do potrzeb systemu informacji zarządczej;
- 9) stosowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
 - a) opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych, w tym dotyczących:
 - zarządzania ryzykiem koncentracji,
 - zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK),
 - b) stosowanie limitów koncentracji zaangażowań,
 - c) badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych standardów postępowania.
- 10) system organizacji pracy i oceny ryzyka polegający na rozdzieleniu funkcji operacyjnych od oceny ryzyka, poprzez wprowadzenie zasady, że osoba pozyskująca klienta i analizująca wniosek nie dokonuje pomiaru i oceny ryzyka transakcji oraz nie dokonuje monitoringu danej ekspozycji kredytowej,
- 11) system sprawowania nadzoru i zarządzania ryzykiem kredytowym, który w Banku jest
- 12) oddzielony od zarządzania działalnością operacyjną.

Podstawową zasadą funkcjonującą w Banku przy podejmowaniu pozytywnej decyzji kredytowej jest posiadanie przez klienta zdolności do spłaty kredytu. Przyjmowane zabezpieczenia traktowane są jako źródło spłaty kredytu, w przypadku gdy klient utracił zdolność do samodzielnej obsługi zadłużenia, tym samym jakość i skuteczność zabezpieczenia spłaty kredytu nie zastępuje konieczności posiadania przez klienta zdolności kredytowej, za wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy Prawo bankowe.

Wartość oraz adekwatność przyjętych zabezpieczeń spłaty kredytów jest przez Bank oceniana na poziomie uzależnionym od: ich stopnia płynności, długoterminowej stabilności wartości, wpływu na wagi ryzyka.

Zgodnie z powyższymi kryteriami Bank uszeregował zabezpieczenia według następującej kolejności:

- 1) wpłata określonej kwoty w złotych lub walucie wymienialnej na rachunek Banku spełniającej warunki określone w art. 102 ustawy Prawo bankowe - kaucja,
- 2) gwarancja de minimis, gwarancja de minimis PLUS,
- 3) hipoteka na nieruchomości mieszkalnej z wyceną rzeczoznawcy,
- 4) hipoteka na gruntach rolnych,
- 5) blokada środków na rachunku bankowym lub lokacie,
- 6) hipoteka na nieruchomości mieszkalnej bez wyceny,
- 7) hipoteką na nieruchomości pozostałej,
- 8) zastaw rejestrowy,
- 9) przewłaszczenie rzeczy oznaczonej co do tożsamości,
- 10) poręczenie cywilne.

W przypadku innych zabezpieczeń, nie wymienionych powyżej, Bank przyjmuje jednakową efektywność zabezpieczenia transakcji i dzieli je proporcjonalnie do wartości ekspozycji.

Podstawowe zasady szacowania, weryfikacji i aktualizacji wartości przyjętych zabezpieczeń zostały określone w załączniku nr 3 do „Zasad zarządzania ryzykiem kredytowym w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie”.

Opisane w załączniku zasady służą jedynie do oceny adekwatności zabezpieczenia. Metodę monitorowania zabezpieczeń określają odrębne przepisy.

5. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem

Oświadczenie Zarządu dotyczące adekwatności ustaleń w zakresie zarządzania ryzykiem stanowi załącznik nr 1 do niniejszej informacji.

6. Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności (kluczowe wskaźniki i dane liczbowe).

Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności zaprezentowano w załączniku nr 2 do niniejszej informacji.

7. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu

Członkowie Zarządu pełnią po jednym stanowiskim dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie lub Radzie Nadzorczej) lub innych organach innych podmiotów.

8. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru Członków Zarządu oraz ich wiedzy (w tym specjalistycznej), umiejętności i doświadczenia;

Bank nie posiada odrębnej polityki rekrutacji dotyczącej wyboru członków Zarządu.

Zgodnie z Procedurą oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu SBL w Zakrzewie:

- 1) Wybór kandydata na członka Zarządu pełniącego funkcję Prezesa Zarządu poprzedzać musi obowiązkowo procedura indywidualnej oceny uprzedniej, rozpoczynająca się od wypełnienia przez kandydata arkusza informacyjnego będącego załącznikiem do w/w Procedury. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały wskazującej kandydata na Prezesa Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego, a także przygotowanego przez kandydata planu rozwoju Banku. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, wymaganych przez Komisję Nadzoru Finansowego, niezbędnych do dokonania przez Komisję oceny kandydata na Prezesa Zarządu w celu wydania zgody na jego powołanie.
- 2) Wybór kandydata na członka Zarządu niepełniącego funkcji Prezesa Zarządu obowiązkowo poprzedzać musi wniosek Prezesa Zarządu o powołanie danej osoby do składu Zarządu, a także procedura indywidualnej oceny uprzedniej, rozpoczynająca się od wypełnienia przez kandydata arkusza informacyjnego będącego załącznikiem do w/w Procedury. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały powołującej kandydata na członka Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, w przypadku skierowania do Banku takiego żądania przez Komisję Nadzoru Finansowego.
- 3) Jeżeli nie dokonano indywidualnej uprzedniej oceny osoby ocenianej należy ją wykonać następnie, w terminie nie dłuższym niż sześć tygodni od daty powołania tej osoby do pełnienia funkcji członka Zarządu.

Celem oceny jest stwierdzenie czy kandydat na członka Zarządu daje rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

9. Strategia zróżnicowania wyboru Członków Zarządu, jego cele, zadania i zakres ich realizacji

Bank z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu.

10. Informacja o utworzeniu:

a) Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami

Bank z uwagą na skalę działania nie tworzył Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami.

b) Komitetu Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym

Bank z uwagi na skalę działania nie tworzył Komitetu Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym.

c) Liczba odbytych posiedzeń Komitetów

Informacja negatywna.

11. Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej jest sformalizowany i objęty Instrukcją System Informacji Zarządczej definiującą:

- a) podstawę sporządzania informacji;
- b) zakres;
- c) przedział czasowy sprawozdania;
- d) jednostkę sporządzającą sprawozdanie;
- e) odbiorców;
- f) częstotliwość;

g) terminy sporządzania raportów dotyczących ryzyka.
Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

III Zakres stosowania (CRR art. 436)

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV Fundusze własne (CRR art. 437)

1. Bank utrzymuje fundusze własne na bezpiecznym ekonomicznie poziomie, dostosowanym do rozmiaru prowadzonej działalności.

2. Fundusze własne Banku obejmują:

1) **Kapitał Tier I**, w skład którego wchodzi:

a) **kapitał podstawowy Tier I**, składający się z:

- funduszu zasobowego – tworzonego z podziału wypracowanego zysku netto oraz wpisowego członków, (prezentowany w tabeli nr 2 jako kapitał rezerwowy),
- wpłacony fundusz udziałowy, tj.:
 - Bank wykazuje w funduszach własnych udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku,
 - Bank zalicza udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku po uzyskaniu zgody KNF,
 - Wypłata udziałów zaliczonych do funduszy własnych wymaga zgody KNF.
- zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF,
- w ramach skumulowanych innych całkowitych dochodów - funduszu z aktualizacji wyceny środków trwałych (w części niezamortyzowanej);
- niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody KNF,
- fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
- w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I:
 - ze znakiem minus (czyli odejmuje od funduszy) określoną wartość procentową zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela "dostępne do sprzedaży", tj. zgodnie z art. 467 ust.1-2 Rozporządzenia 575/2013 – 20% w 2017r.,
 - ze znakiem minus (czyli odejmuje od funduszy) określoną wartość procentową funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego, tj. 20% w 2017r.,

b) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:

- wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej zgodnie z określoną wartością procentową, tj. 80% w 2017 roku,
- wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
- posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji (z wyłączeniem udziałów kapitałowych w Banku Zrzeszającym),
- posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
- strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu,
- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
- pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I,

c) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowią instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR,

d) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:

- określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej – 20% w 2017 roku,
- wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
- posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
- pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II,

2) kapitał Tier II, w skład którego wchodzi:

a) Kapitał Tier II obejmuje:

- instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR,
- rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem,
- pożyczki podporządkowane,

b) pomniejszenia kapitału Tier II:

- wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
- posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji (z wyłączeniem udziałów kapitałowych w Banku Zrzeszającym),
- posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

4. Na dzień 31 grudnia 2017r. Bank na mocy zewnętrznych przepisów zobowiązany jest utrzymywać:
- kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000,00 EUR, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym, tj. na dzień ujawnienia 4.170.900,00 PLN,
 - sumę funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - kapitał regulacyjny na dzień ujawnienia 9.121.985,00 zł.
 - kapitał wewnętrzny na dzień ujawnienia 10.487.658,00 zł.
 - współczynniki kapitałowe na poziomie co najmniej :
 - współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%,
 - współczynnik kapitału Tier I – 6%,
 - łączny współczynnik kapitałowy – 8%.

Tabela nr 1

Wyszczególnienie	Wymagania nadzorcze na 31.12.2017r.	Wykonanie na 31.12.2017r.
Kapitał założycielski	4.170.900,00	18.526.073,00
Fundusze własne (na poziomie kapitału wewnętrznego)	10.487.658,00	18.653.852,00
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	4,5%	16,27%
Współczynnik kapitału Tier I	6,0%	16,27%
Łączny współczynnik kapitałowy	8,0%	16,36%

Źródło: Andrzej Tyloch

5. Charakter i wielkość pozycji kwalifikujących się do funduszy własnych na mocy przepisów przejściowych.

W poniższej tabeli przedstawiono fundusze własne w okresie przejściowym, z zastosowaniem formatu i numeracji pozycji określonych w załączniku nr 6 do Rozporządzenia Wykonawczego Komisji nr 1423/2013.

Tabela nr 2

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		Kwota w dniu ujawnienia	Odniesienie do CRR
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne		Art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29, wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 1		Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 2		Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
	W tym: instrumenty typu 3		Wykaz EUNB o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane		Art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	16 548 273,00	Art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	0,00	Art. 26 ust. 1 lit. f)
4.	Kwota kwalifikujących się pozycji o których	1 977 800,00	Art. 486 ust. 2

	mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I		
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 01 stycznia 2018 r.		Art. 483 ust. 2
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)		Art. 84, 479, 480
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend		Art. 26 ust. 2
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	18 600 136,00	
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)		Art. 34, 105
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 14 813,00	Art. 36 ust. 1 lit. b) Art. 37, art. 472 ust. 4
9	Zbiór pusty w UE		
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartej na przyszłej rentowości z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 472 ust. 5
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		Art. 33 lit. a)
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty		Art. 36 ust. 1 lit. d) Art. 40, 159, art. 472 ust. 6
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)		Art. 32 ust. 1
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji		Art. 33 lit b)
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. e) Art. 41, art. 472 ust. 7
16	Posiadane przez instytucje bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale		Art. 36 ust. 1 lit. f) Art. 42, art. 472 ust. 8

	podstawowym Tier I (kwota ujemna)		
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. g) Art. 44, art. 472 ust. 9
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. h) Art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11
20	Zbiór pusty w UE		
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1250% jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia		Art. 36 ust. 1 lit. k)
20b	W tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91
20c	W tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii), art. 243 ust. 1 lit. b), art. 244 ust. 1 lit. b), art. 258
20d	W tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
22	Kwota przekraczająca próg 15% (kwota ujemna)		Art. 48 ust. 1
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w		Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470,

	kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		art. 472 ust. 11
24	Zbiór pusty w UE		
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. a) Art. 472 ust. 3
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)		Art. 6 ust. 1 lit. l)
26	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468		
	W tym: filtr dla niezrealizowanej straty 1		Art. 467
	W tym: filtr dla niezrealizowanej straty 2		Art. 467
	W tym: filtr dla niezrealizowanego zysku 1		Art. 468
	W tym: filtr dla niezrealizowanego zysku 2		Art. 468
26b	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR	- 31 471,00	Art. 481
	W tym: inne korekty w okresie przejściowym (amortyzacja kapitału z aktualizacji wyceny)	- 31 471,00	Art. 481
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. j)
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	- 46 284,00	
29	Kapitał podstawowy Tier I	18 553 852,00	
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne		Art. 51, 52
31	W tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie mający zastosowanie standardami rachunkowości		
32	W tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie mający zastosowanie standardami rachunkowości		
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I		Art. 486 ust. 3

	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 01 stycznia 2018 r.		Art. 483 ust. 3
34	Kwalifikujący się kapitał Tier I uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier I (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich		Art. 85, 86, 480
35	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		Art. 486 ust. 3
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi		
37	Posiadane przez instytucje bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)		Art. 52 ust. 1 lit. b) Art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		Art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3
39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust.4
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust.4
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału		Art. 472, art. 472 ust. 3 lit.

	dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		
41c	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		Art. 467, 468, 481
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		Art. 467
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		Art. 468
	W tym: ...		Art. 481
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)		Art. 56 lit. e)
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I		
44	Kapitał dodatkowy Tier I		
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	18 553 852,00	
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne		Art. 62, 63
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II		Art. 486 ust. 4
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 01 stycznia 2018 r.		Art. 483 ust. 4
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym		Art. 87, 88, 480

	udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier II nie uwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		
49	W tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		Art. 486 ust. 4
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	100 000,00	Art. 62 lit c) i d)
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	100 000,00	
52	Posiadane przez instytucje bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)		Art. 63 lit. b) ppkt (i) Art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		Art. 66 lit. b), art. 68, art. 477 ust. 3
54	Bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4
54a	W tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego		
54b	W tym: udziały kapitałowe istniejące przed dniem 01 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień okresu przejściowego		
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		Art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4
56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do		

	wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		
56c	Kwota którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		Art. 467, 468, 481
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		Art. 467
	W tym: ... możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		Art. 468
	W tym: ...		Art. 481
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II		
58	Kapitał Tier II	100 000,00	
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	18 653 852,00	
59a	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	114 024 815,00	
	W tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej		Art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)

	rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)		
	W tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		Art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)
	W tym pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) 575/2013) (pozycje które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		Art. 477, art. 477 ust. 2 lit. b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	114 024 815,00	
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,27	Art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,27	Art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,36	Art. 92 ust. 2 lit. c)
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	1 425 310,00	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1 425 310,00	
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0,00	
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora		

	ryzyka systemowego		
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym		Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)		Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128
69	Nieistotne w przepisach unijnych		
70	Nieistotne w przepisach unijnych		
71	Nieistotne w przepisach unijnych		
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)		Art. 36 ust. 1 lit. h) Art. 45, 46, art. 472 ust. 10 Art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4 Art. 66 lit c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)		Art. 36 ust. 1 lit. i) Art. 45, 48, 470, art. 472 ust.11
74	Zbiór pusty w UE		
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3		Art. 36 ust. 1 lit. c) Art. 38,48, 470, art. 472 ust. 5
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	99 938 777,00	Art. 62
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	1,25%	Art. 62
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)		Art. 62
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów		Art. 62
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym		Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5

	Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		Art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3, 5
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		Art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4, 5

Źródło: sprawozdanie COREP – Andrzej Tyloch

V Wymogi kapitałowe (CRR art.438)

1. Skrótowy opis stosowanej metody szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjętego przez Bank poziom adekwatności kapitałowej rozumianego jako stopień pokrycia kapitału wewnętrznego funduszami własnymi.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne, w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Bank przyjmuje minimalną wartość łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,25%, tym samym kapitał regulacyjny może stanowić maksymalnie 60,40% funduszy własnych.

2. Rezultaty badania BION

W wyniku przeprowadzonego przez KNF Badania i Oceny Nadzorczej nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowych wymogów kapitałowych.

3. 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z klas ekspozycji.

Tabela nr 3

w zł.

Klasa ekspozycji	Ekspozycja ważona ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0,00	0,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	0,00	0,00
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	6 235,00	499,00
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00
Ekspozycje wobec instytucji	63 154,00	5 052,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	4 011 350,00	320 908,00
Ekspozycje detaliczne	74 318 365,00	5 945 469,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	13 014 265,00	1 041 141,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 017 583,00	161 407,00
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0,00	0,00
Ekspozycje kapitałowe	1 440 762,00	115 261,00
Inne pozycje	5 067 064,00	405 365,00

Źródło : sprawozdanie COREP – Andrzej Tyloch

4. Wymogi w zakresie funduszy własnych

Tabela nr 4

w zł.

Rodzaj ryzyka	Wewnętrzny wymóg kapitałowy na zabezpieczenie ryzyka	Wymóg kapitałowy	
		Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru II
Ryzyko kredytowe	9 360 775,00	7 995 102,00	1 365 673,00
Ryzyko operacyjne	1 126 883,00	1 126 883,00	0,00
Ryzyko walutowe	0,00	0,00	0,00
Ryzyko stopy procentowej	0,00	-----	0,00
RAZEM	10 487 658,00	9 121 985,00	1 365 673,00
Kapitał regulacyjny	9 121 985,00	9 121 985,00	-----
Kapitał wewnętrzny	1 365 683,00	-----	1 365 673,00

Źródło: ICAAP – Andrzej Tyloch

5. Wymogi w zakresie bufora antycyklicznego.

Tabela nr 5

Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego		
1	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	114 024 815
2	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0,00%
3	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	0,00

Źródło: sprawozdanie COREP – Andrzej Tyloch

VI Ujawnienia w zakresie ryzyka kredytowego (CRR art.442)

1. Definicje należności przeterminowanych i zagrożonych – stosowane dla celów rachunkowości.

Należność przeterminowana – to należność z niespłaconą, w określonych w umowie terminach, kwotą odsetek lub kwot rat kapitałowych. Jako okres przeterminowania należy rozumieć okres od wynikającego z umowy terminu zapadalności (określonego terminu spłaty raty, odsetek lub całej należności) do dnia bilansowego. Długość okresu przeterminowania dla należności spłacanych w ratach należy przyjąć, jako okres od daty zapadalności najwcześniejszej raty, w przypadku, której nastąpiło opóźnienie spłaty.

Należności zagrożone (z rozpoznaną utratą wartości) – to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do grupy "zagrożone", w tym do kategorii poniżej standardu, wątpliwe i stracone, o których mowa w przepisach w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

2. Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw, w tym rezerw celowych i rezerwy na ryzyko ogólne w części dotyczącej ryzyka kredytowego.

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 2066) oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Bank z uwagi na poziom rezerwy na ryzyko ogólne nie tworzy wymaganych rezerw na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów zaklasyfikowanych do kategorii „pod obserwacją”. Niezależnie od rezerw celowych Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe, która jest przeznaczona na pokrycie ryzyka związanego z prowadzoną działalnością bankową. Bank koryguje wartość kredytów o kwoty prowizji rozliczanych w czasie według metody efektywnej stopy procentowej, która ustala przychody odsetkowe poszczególnych okresów proporcjonalnie do upływu czasu na poziomie efektywnej dochodowości danego aktywów do dnia wyłączenia ich z ksiąg rachunkowych.

Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych w oparciu o kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dokonuje się co najmniej na koniec każdego kwartału.

Dokonując klasyfikacji podmiotu Bank bierze pod uwagę sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika dokonaną na koniec każdego kwartału wg danych ekonomicznych kwartału poprzedniego, tj.:

- 1) do końca marca – według danych na koniec grudnia roku poprzedniego; przy czym jeżeli dłużnik nie posiada ostatecznych danych finansowych (rocznego sprawozdania finansowego, PIT-u, itp.), to przeglądu i klasyfikacji dokonuje się w oparciu o wstępne informacje finansowe, a po przedłożeniu zweryfikowanego rocznego sprawozdania finansowego, nie później niż do końca czerwca, dokonywana jest weryfikacja wstępnie przeprowadzonego przeglądu i klasyfikacji;
- 2) do końca czerwca – według danych na koniec marca;
- 3) do końca września – według danych na koniec czerwca;
- 4) do końca grudnia – według danych na koniec września.

Kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika stosuje się raz na rok, w oparciu o dane finansowe na koniec dowolnego kwartału (przy czym dla danego klienta odstęp pomiędzy kolejnymi przeglądami nie może być dłuższy niż 12 miesięcy), w przypadku ekspozycji kredytowych, spełniających łącznie następujące warunki:

- 1) ekspozycja jest zaklasyfikowana do kategorii „normalne”;
- 2) kwota ekspozycji łącznie z innymi ekspozycjami Banku wobec tego podmiotu nie przekracza równowartości kwoty 1.000.000,00 euro,
- 3) kwota ekspozycji łącznie z innymi ekspozycjami Banku wobec tego podmiotu nie przekracza 10% uznanego kapitału Banku.

3. Łączną kwota ekspozycji i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy ryzyka.

Tabela nr 6

Klasy ekspozycji	Ekspozycja pierwotna przed uwzględnieniem współczynników konwersji	Średnia kwota ekspozycji pierwotnej w danym okresie
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 160 296,00	1 109 933,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	0,00	100 000,00
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	31 173,00	45 662,00
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00
Ekspozycje wobec instytucji	93 815 058,00	83 181 259,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	7 428 278,00	7 020 898,00
Ekspozycje detaliczne	126 398 298,00	86 095 361,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	19 169 183,00	60 725 210,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4 222 779,00	3 621 446,00
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0,00	0,00
Ekspozycje kapitałowe	1 440 762,00	1 395 074,00
Inne pozycje	9 962 579,00	9 758 249,00

Źródło: sprawozdanie COREP – Andrzej Tyloch

4. Struktura geograficzna ekspozycji.

Bank nie wyodrębnia ekspozycji w podziale na obszary geograficzne z uwagi na mały teren działania. Poszczególne gminy i powiaty nie różnią się w sposób znaczący pod względem rozwoju gospodarczego, stopy bezrobocia czy też ilości zakładów przemysłowych. W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególne gminy bądź powiaty.

5. Struktura branżowa ekspozycji w rozbiciu na klasy ekspozycji.

Bank nie traktuje gospodarstw domowych jako osobnej branży, stąd też wartość tej ekspozycji nie podlegają ocenie z punktu widzenia istotności branży.

Zgodnie z obowiązującymi w Banku Zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (w rozumieniu definicji zgodnej z zaleceniem Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw), zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (z wyłączeniem ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania) oraz po spełnieniu wymogów szczegółowo opisanych w/w Zasadach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619. W zamieszczonej poniżej tabeli zestawiono poziom ekspozycji, które na dzień 31.12.2017r. spełniają powyższe warunki.

Tabela nr 7

Ekspozycje z zastosowanym współczynnikiem wsparcia	Ekspozycja po odliczeniu korekt wartości i rezerw	Wartość ekspozycji	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika wsparcia MŚP	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 577 706,00	2 838 357,00	2 838 357,00	2 162 544,00
Ekspozycje detaliczne	96 552 850,00	91 258 577,00	67 236 905,00	51 227 798,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	10 869 129,00	9 479 002,00	9 479 003,00	7 222 052,00
Razem	112 999 685,00	103 575 937,00	79 554 266,00	60 612 395,00

Źródło: sprawozdanie COREP – Andrzej Tyloch

6. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności.

Tabela nr 8

Aktywa wg terminów zapadalności			Należności
Bez określonego terminu	Sektor finansowy	Banki centralne	4 895 515,00
		Pozostałe monetarne instytucje finansowe	23 073 893,00
		Banki i oddziały instytucji kredytowych	23 073 893,00
	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	823 970,00
		Gospodarstwa domowe	27 651,00
poniżej 1 tygodnia	Sektor finansowy	Pozostałe monetarne instytucje finansowe	8 133 119,00
		Banki i oddziały instytucji kredytowych	8 133 119,00
	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	2 512 386,00
		Gospodarstwa domowe	472 383,00
od 1 tygodnia do 1 miesiąca	Sektor finansowy	Pozostałe monetarne instytucje finansowe	30 350 000,00
		Banki i oddziały instytucji kredytowych	30 350 000,00
	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	70 038,00
		Gospodarstwa domowe	1 446 499,00
		Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	2 679,00
od 1 do 3 miesięcy	Sektor finansowy	Pozostałe monetarne instytucje finansowe	18 400 000,00
		Banki i oddziały instytucji kredytowych	18 400 000,00
	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	294 256,00
		Gospodarstwa domowe	2 718 235,00
		Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	5 482,00
od 3 do 6 miesięcy	Sektor finansowy	Pozostałe monetarne instytucje finansowe	10 687 732,00
		Banki i oddziały instytucji kredytowych	10 687 732,00
	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	2 020 223,00
		Gospodarstwa domowe	9 121 632,00
		Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	8 174,00
od 6 do 12 miesięcy	Sektor finansowy	Pozostałe monetarne instytucje finansowe	2 000 000,00
		Banki i oddziały instytucji kredytowych	2 000 000,00
		Przedsiębiorstwa	1 562 192,00

	Sektor niefinansowy	Gospodarstwa domowe	9 902 129,00
		Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	16 543,00
od 1 roku do 2 lat	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	1 443 765,00
		Gospodarstwa domowe	18 025 732,00
		Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	34 189,00
	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Instytucje samorządowe	0,00
od 2 do 5 lat	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	3 671 334,00
		Gospodarstwa domowe	38 113 143,00
		Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	263 187,00
od 5 do 10 lat	Sektor finansowy	Pozostałe monetarne instytucje finansowe	1 182 356,00
		Banki i oddziały instytucji kredytowych	1 182 356,00
	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	2 569 200,00
		Gospodarstwa domowe	30 420 790,00
		Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	436 570,00
od 10 do 20 lat	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	441 663,00
		Gospodarstwa domowe	16 175 883,00
		Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	23 391,00
powyżej 20 lat	Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	0,00
		Gospodarstwa domowe	2 776 962,00

Źródło: sprawozdanie FINREP – Andrzej Tyloch

7. Kwota ekspozycji zagrożonych, salda korekt wartości i rezerw oraz korekt wartości i rezerw w rozbiciu na branże.

Tabela nr 9

Lp.	Branże	Wartość nominalna ekspozycji zagrożonych	Saldo korekt wartości	Saldo rezerw celowych
1.	Budownictwo	34 224,00	0,00	44 032,00
2.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0,00	0,00	0,00
3.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa	99 400,00	694,00	20 187,00
4.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Działalność profesjonalna, naukowa i	0,00	0,00	0,00

	techniczna; Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca			
5.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0,00	0,00	0,00
6.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0,00	0,00	0,00
7.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,00	0,00	0,00
8.	Przetwórstwo przemysłowe	2 508 038,00	0,00	2 798 616,00
9.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	485 823,00	3 053,00	255 713,00
10.	Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	6 536,00	0,00	6 897,00
11.	Inne	100 004,00	0,00	382,00
RAZEM		3 127 485,00	3 747,00	3 125 827,00

Źródło: Informacja dodatkowa – Andrzej Tyloch

8. Kwoty ekspozycji zagrożonych w podziale na ważne obszary geograficzne - przedstawione oddzielnie, obejmujące kwoty korekt wartości i rezerw.

Bank nie wyodrębnia ekspozycji zagrożonych na obszary geograficzne z uwagi na mały teren działania. Poszczególne gminy i powiaty nie różnią się w sposób znaczący pod względem rozwoju gospodarczego, stopy bezrobocia czy też ilości zakładów przemysłowych. W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególne gminy bądź powiaty.

9. Zmiany stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych, obejmujące:

- opis rodzajów korekt wartości i rezerw,
- salda początkowe,
- kwoty umorzeń należności w ciężar odpisów w danym okresie,
- kwoty odpisów albo rozwiązań na szacowane prawdopodobne straty na ekspozycjach w danym okresie, wszelkie inne korekty, w tym korekty wynikające z połączeń podmiotów, przejęć i zbycia podmiotów zależnych oraz przemieszczeń pomiędzy grupami odpisów;
- salda końcowe.

Tabela nr 10

Kategorie należności	Stan na 01.01.2017r.	Zwiększenia rezerw	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan na 31.12.2017r.	Wymagany poziom rezerw na koniec roku obrotowego na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 litera c) Ustawy
1	2	3	4	5	6	7
Należności normalne	74 907,14	37 464,23	0,00	42 516,45	69 854,92	0,00
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	74 907,14	37464,23	0,00	42 516,45	69 854,92	0,00

- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności pod obserwacją	0,00	0,00	0,00	372,11	0,00	0,00
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	0,00	0,00	0,00	372,11	0,00	0,00
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności poniżej standardu	0,00	565 372,73	0,00	147 629,98	417 742,75	0,00
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	0,00	565 372,73	0,00	147 629,98	417 742,75	0,00
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności wątpliwe	5 077,87	65 130,46	0,00	17 395,04	52 813,29	0,00
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	5 077,87	65 130,46	0,00	17 395,04	52 813,29	0,00
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności stracone	3 025 628,52	37 880,84	0,00	183 890,30	2 879 619,06	0,00
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	3 025 628,52	37 880,84	0,00	183 890,30	2 879 619,06	0,00
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: Informacja dodatkowa – Maria Bordin-Duda

Bank pomniejszył stan rezerw celowych o zabezpieczenia hipoteczne na następujących należnościach:

- wątpliwe - 100 004,00 zł,

10. Korekty wartości i kwoty odzyskane zaliczone bezpośrednio do rachunku zysków i strat

W 2017 roku Bank nie dokonał odpisów należności nieściągalnych.

VII Ujawnienia w zakresie stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego

Bank zastosował technikę ograniczenia ryzyka kredytowego przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego liczonego metodą standardową w postaci otrzymanej gwarancji de minimis.

1. Opis przyjętych głównych rodzajów zabezpieczeń.

- Ochrona kredytowa nierzeczywista**, która oznacza zobowiązanie strony trzeciej do zapłacenia określonej kwoty w przypadku niewykonania zobowiązania przez dłużnika lub wystąpienia innych, określonych w umowie, zdarzeń kredytowych. Nierzeczywista ochrona kredytowa w metodzie standardowej obejmuje:
 - gwarancje (oraz regwarancje),
 - kredytowe instrumenty pochodne,

–inne niż gwarancja lub kredytowy instrument pochodny.

b) **Ochrona kredytowa rzeczywista**, która oznacza prawo banku do upłynnienia, uzyskania transferu lub przejęcia bądź zatrzymania określonych aktywów lub kwot, w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta lub wystąpienia innych, określonych w umowie, zdarzeń kredytowych. Rzeczywista ochrona kredytowa w metodzie standardowej obejmuje:

- zabezpieczenia finansowe, w tym papiery wartościowe (instrumenty dłużne) powiązane z kredytami w zakresie, w jakim są one opłacone środkami pieniężnymi,
- inne rodzaje rzeczywistej ochrony kredytowej określone w § 23-25 załącznika 17 do uchwały KNF,
- kompensowanie wzajemnych sald bilansowych pomiędzy bankiem a kontrahentem,
- umowy ramowe o kompensowaniu zobowiązań udzielonych i otrzymanych.

2. Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi.

W przypadku stosowanych przez Bank zabezpieczeń rzeczywistych za wartość zabezpieczenia przyjmuje się jego wartość rynkową.

W przypadku stosowanych przez Bank zabezpieczeń nierzeczywistych za wartość zabezpieczenia przyjmowana jest kwota, którą dostawca zabezpieczenia zobowiązał się uiścić w przypadku niedotrzymania terminu płatności przez kredytobiorcę lub zaistnienia innych określonych zdarzeń kredytowych.

Jeżeli wartość zabezpieczenia nie pokrywa w pełni wartości zabezpieczanej ekspozycji (zabezpieczenie częściowe) to różnicy pomiędzy wartością zabezpieczanej ekspozycji, a wartością zabezpieczenia przypisywana jest waga ryzyka dłużnika.

3. Całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona przez uznane zabezpieczenia finansowe lub inne uznane zabezpieczenia.

Tabela nr 11

Klasa ekspozycji	Ekspozycja po odliczeniu korekt wartości i rezerw	Ochrona kredytowa nierzeczywista wartości skorygowane (Ga) Gwarancje	Ekspozycja netto po uwzględnieniu efektów substytucyjnych związanych z ograniczaniem ryzyka kredytowego przed uwzględnieniem współczynników konwersji
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	7 427 012,00	-1 609 370,00	5 817 642,00
Ekspozycje detaliczne	126 354 256,00	-832 724,00	125 521 532,00

Źródło: sprawozdanie COREP- Andrzej Tyloch

VIII Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI (CRR art.444)

W 2017 roku Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

IX Ekspozycja na ryzyko rynkowe (CRR art. 445)

1. Bank wyznacza wymóg kapitałowy w zakresie funduszy własnych dla ryzyka walutowego w oparciu o metodę de minimis.
2. Wymóg kapitałowy w zakresie funduszy własnych dla ryzyka walutowego oblicza się jako 8% pozycji walutowej całkowitej - jeżeli pozycja przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Tabela nr 12

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust.3 lit b	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust.3 lit c - ryzyko walutowe	0,00

Źródło: sprawozdanie COREP – Andrzej Tyloch

X Ryzyko operacyjne (CRR art. 446)

1. Metoda wyliczania wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego.

Wymogi z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art.315-316 Rozporządzenia).

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2017r. wynosił 1.126.891,00 zł.

2. Starty brutto w podziale na kategorie zdarzeń:

Tabela nr 13

Wykaz zdarzeń operacyjnych za 2017 rok skutkujących wystąpieniem strat finansowych brutto

Rodzaj ryzyka	Kategoria zdarzenia	Zdarzenie	Straty brutto	Ilość incydentów
Oszustwa zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	Oszustwo czekowe (1c)	1 723,05	38,00
Klienci, produkty i praktyki operacyjne rzeczowymi	Klasyfikacja klienta i ekspozycje	Dokonywanie oceny profilu klientaa niezgodnie z wytycznymi (4a)	2 400,00	1,00
	Inne	Inne (2a)	20 234,76	20,00
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	Nieprawidłowe działanie sprzętu (1a)	3 802,10	3,00
	Systemy	Nieprawidłowe działanie oprogramowania (1b)	86,10	1,00
	Systemy	Przerwy w dopływie energii elektrycznej oraz nieprawidłowe działania urządzeń podtrzymujących zasilanie (1d)	738,00	1,00
	Systemy	Brak dostępności systemu (1f)	86,10	1,00
	Inne	Inne (3a)	86,10	1,00
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	Błędy wprowadzania, utrzymania i ładowania danych (1b)	691,84	12,00
	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	Przeoczenie terminu lub niewywiązanie się z ciążącego obowiązku (1c)	1,81	1,00
	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	Błędy księgowo, błędy atrybutów rejestracji (1e)	102,78	1,00
	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	Błędy wykonania innych zadań (1f)	825,79	4,00
Razem			30 778,42	84,00

źródło: Analiza ryzyka operacyjnego -Joanna Mathews

W 2017 roku nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, rozumianych jako zdarzenia których prawdopodobieństwo wystąpienia jest niskie a powstałe straty wysokie (powyżej 5.000 zł).

3. Działania mitygujące (ograniczającego) ryzyko

Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym. W ramach tego procesu identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego oraz dokonuje się ich ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń.

W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące:

- 1) zmianę procesów wewnętrznych banku,

- 2) zmianę organizacji wewnętrznej,
- 3) zmianę sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej,
- 4) organizację odpowiednich szkoleń dla pracowników.

Zabezpieczenia zagrożonych obszarów operacyjnych dokonuje się poprzez:

- 1) plany awaryjne,
- 2) ochronę ubezpieczeniową,
- 3) przenoszenie odpowiedzialności (outsourcing),
- 4) inne zabezpieczenia (prawne, organizacyjne, techniczne, fizyczne), w tym procedury w zakresie zatrudniania, nadawania uprawnień dostępu do systemów informatycznych, stosowane postanowienia w umowach,
- 5) system kompetencji dotyczący głównie działalności handlowej,
- 6) system kontroli wewnętrznej.

4. *Najważniejsze zdarzenia występujące w danym roku:*

Straty w roku 2017 były wynikiem:

- zdarzeń dotyczących nieprawidłowego salda debetowego rachunków, zamknięcia ich decyzją Zarządu oraz zarachowania przekroczeń w koszty banku,
- dokonania oceny zdolności kredytowej klienta niezgodnie z wytycznymi, a tym samym poniesienia kosztów utworzenia rezerwy na kredyt stracony,
- nieprawidłowego działania sprzętu – uszkodzenia dysków twardych na serwerze,
- szkód związanych z aktywami rzeczowymi – zalania punktu kasowego w Oddziale w Złotowie, zalania w Oddziale w Wałczu, awarii instalacji wodno-kanalizacyjnej w Oddziale w Złotowie, awarii i napraw w pozostałym majątku trwałym Banku
- pozostałych zdarzeń - błędy zapytań, błędy identyfikacji, korekty on-line do bazy BIK KI

XI Ryzyko kredytowe kontrahenta

Na dzień 31 grudnia 2017r. Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.

XII Ryzyko kredytowe do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem

W 2017 roku Bank nie korzystał z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych.

XIII Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (CRR art. 447)

1. Bank stosuje metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania przychodów i kosztów, zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994r.o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 330,z późn. zm.) oraz z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 października 2010roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (tekst jednolity dz. U. z 2013 roku poz. 329).
2. W aktywach Banku znajdują się następujące papiery kapitałowe.

Tabela nr 14

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w zł	Wartość godziwa w zł.	Cel nabycia
1.	Akcje SGB- Bank SA Poznań	1.209.500,00	1.209.500,00	Przyczyny strategiczne
2.	Udziały w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB	1.000,00	1.000,00	Przyczyny strategiczne
3.	Bankowe Papiery Wartościowe	400.000,00	400.000,00	Przyczyny strategiczne
RAZEM		1.610.500,00	1.610.500,00	

źródło: sprawozdanie FINREP- Maria Bordin-Duda

Akcje oraz udziały posiadane przez Spółdzielczy Bank Ludowy w Zakrzewie to papiery wartościowe z nieograniczoną zbywalnością, nie notowane na giełdzie oraz nie znajdujące się w regulowanym obrocie pozagiełdowym. Ich posiadanie wynika z uczestnictwa Banku w zrzeszeniu SGB oraz Spółdzielczym Systemie Ochrony.

Natomiast objęte przez Bank Bankowe Papiery Wartościowe traktowane są jako papiery wartościowe nieprzedstawiające prawa do kapitału, utrzymywane do terminu zapadalności.

Wypłata odsetek od Bankowych Papierów Wartościowych następuje w okresach półrocznych.

3. W 2017r. w Banku nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w zakresie ekspozycji nieuwzględnionych w portfelu handlowym.
Nie wystąpiły również niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny oraz wszelkie takie kwoty ujęte w funduszach własnych.

XIV Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym (CRR art. 448)

1. *Charakter ryzyka stopy procentowej, podstawowe założenia (w tym założenia dotyczące przyszłych wcześniejszych spłat kredytów oraz zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiaru ryzyka stopy procentowej,*

- 1) Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.
- 2) W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:
 - a) ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
 - b) ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych;
- 3) Pozostałe ryzyka stopy procentowej, tj. ryzyko krzywej dochodowości oraz ryzyko opcji klienta Bank uznaje jako nieistotne. W związku z tym nie dokonuje ich pomiaru.
- 4) Bank nie posiada portfela handlowego, wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela bankowego.
- 5) Bank przyjmuje, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat. Narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest w najistotniejszym stopniu z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian wysokości poszczególnych stóp referencyjnych.
- 6) Bank nie stosuje oprocentowania dla udzielonych a niewykorzystanych pozycji pozabilansowych oraz nie posiada procentowych przyznanych linii kredytowych, tym samym pozycje te są wyłączone z przeprowadzanych pomiarów poziomu ryzyka stopy procentowej.
- 7) Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie pozycje wrażliwe na zmianę stopy procentowej.
- 8) Bank mierzy ryzyko stopy procentowej w oparciu o:
 - a) lukę stopy procentowej (jako podstawowe narzędzie analityczne),
 - b) ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,,
 - c) analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej,
 - d) testy warunków skrajnych.
- 9) Pomiar ryzyka stopy procentowej dokonywany jest w Banku cyklach kwartalnych. Analizy z zakresu ryzyka stopy procentowej sporządzane są z częstotliwością kwartalną dla Zarządu oraz z częstotliwością półroczną dla Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu.
- 10) Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:
 - a) stosowanie limitów,
 - b) dopasowanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.
- 11) W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

L.p.	Rodzaj limitu	Wartość
1.	maksymalna dopuszczalna zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania przy zmianie stóp o 100 p.b.	20% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje
2.	maksymalna dopuszczalna zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie przy zmianie stóp o 100 p.b.	15% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje
3.	maksymalna dopuszczalna zmiana wartości ekonomicznej Banku, przy zmianie stóp procentowych o 200 p.b.	2% funduszy własnych Banku
4.	maksymalna dopuszczalna zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie, przy zmianie stóp procentowych o 200 p.b.	10% funduszy własnych

2. *Zmiany wyniku finansowego oraz bilansowej zaktualizowanej wartości kapitału w wyniku szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych obliczonych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank.*

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która na dzień 31.12.2017 roku wyniosła 14 219 tys. zł, stanowiąc 5,8% sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o 1 014 tys. zł, co stanowi 5,4% funduszy własnych oraz 19,5% wyniku odsetkowego annualizowanego.

Wzrost stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia bilansową wartość kapitału o 167 tys. zł, tj. o 0,9% funduszy własnych.

XII Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne (CRR art. 449)

Na dzień 31.12.2017r. Bank nie posiadał ekspozycji na sekurytyzacyjne.

XIII Polityka w zakresie wynagrodzeń (CRR art. 450)

1. Informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r. zasady polityki wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze regulują następujące procedury wewnętrzne Banku:

1. „Regulamin wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie” uchwalony Uchwałą Rady Nadzorczej nr 9/2014 z dnia 04 lutego 2014r.
2. „Polityka wynagrodzeń w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie” zatwierdzona Uchwałą Rady Nadzorczej nr 40/2017 z dnia 31 maja 2017 r.

2. Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń, w tym zakresie wynagrodzeń zależnych od wyników, kryteria pomiaru wyników i korygowania tych wyników o ryzyko oraz zasady uwzględniania długoterminowych wyników Banku uwzględniających korekty o koszt wynagrodzeń

Wynagrodzenia członków Zarządu Banku i osób pełniących funkcje kierownicze w Banku są tak ustalane, aby odpowiadały w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy, stopniowi odpowiedzialności i kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu, a także uwzględniały ilość i jakość świadczonej pracy, a także zapewniały prawidłowość realizacji przez członków Zarządu zadań wynikających z działalności banku.

Wysokość wynagrodzenia osoby zajmującej stanowisko kierownicze zatrudnionej w pełnym miesięcznym wymiarze czasu pracy nie może być niższa od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Z tytułu wykonywanej pracy osobom zajmującym stanowiska kierownicze przysługuje:

- a) wynagrodzenie zasadnicze,
- b) premia uznaniowa (nagroda),
- c) premia roczna,
- d) nagroda jubileuszowa,
- e) odprawa rentowa lub emerytalna,
- f) odprawa pośmiertna.

Wynagrodzenie zasadnicze jest podstawową formą wynagrodzenia i określane jest stawką zaszeregowania osobistego osoby zajmującej stanowisko kierownicze.

Osobie zajmującej stanowisko kierownicze wykonującej zadania poza miejscowością w której znajduje się siedziba Pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

Oprócz składników wynagrodzenia i innych świadczeń związanych z pracą, przewidzianych w Regulaminie, członkom Zarządu przysługują, w przypadkach i na warunkach określonych w odrębnych przepisach, świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Adresatami polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze są pracownicy, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Za osoby, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku uznaje się osoby, które posiadają pełnomocnictwa do podejmowania decyzji finansowych w kwocie przekraczającej 0,5% funduszy własnych tj. członkowie Zarządu. Jej celem jest ugruntowanie skłonności kadry zarządzającej – poprzez zastosowane mechanizmy wynagradzania - do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku, do ochrony interesów klientów oraz unikania nadmiernej ekspozycji na ryzyko.

Zmiennym składnikiem wynagradzania w rozumieniu Polityki jest regulaminowa premia roczna, przyznawana na podstawie oceny efektów pracy osoby

Wysokość regulaminowej premii rocznie nie może wynosić więcej niż 40% wynagrodzenia zasadniczego osiągniętego przez daną osobę w roku podlegającym ocenie.

Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku za dany rok nie może przekroczyć wraz z narzutami 8% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto.

Ocena efektów pracy osób zajmujących stanowiska kierownicze (członków Zarządu) dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 lata poprzedzające. Oceniając efekty pracy osoby zajmującej stanowisko kierownicze (członka Zarządu) Rada Nadzorcza bierze pod uwagę także jej zaangażowanie w realizację powierzonych zadań.

Bank ma możliwość jednorazowego wypłacenia całości regulaminowej premii rocznej wyłącznie w przypadku, gdy suma bilansowa Banku nie przekroczy 500 tys.zł., a dynamika portfela kredytowego nie przekroczy poziomu 120%.

W przypadku niespełnienia w/w przesłanek premia przyznawana jest następująco:

- 1) 50% przyznanej regulaminowej premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu;
- 2) przyjmuje się trzyletni okres odroczenia pozostałych 50% przyznanej regulaminowej premii rocznej;
- 3) odroczone część premii zostaje rozłożona na 3 równe raty płatne z dołu;
- 4) na odroczone część przyznanej regulaminowej premii rocznej Bank tworzy rezerwę;

Wypłata regulaminowej premii rocznej następuje w formie pieniężnej.

3. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych

Relacja stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych w roku 2017 wynosiła: 15,69.

4. Główne parametry oraz zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, w tym sposób powiązania wysokości wynagrodzenia z wynikami w przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników.

Przyjmuje się następujące kryteria oceny:

- a) jakość portfela kredytowego,
- b) realizacja planu finansowego Banku,
- c) realizacja przyjętej Strategii SBL

Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym, odrębnie dla portfela kredytów udzielonych gospodarstwom domowym oraz udzielonych przedsiębiorstwom.

Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- a) utrzymania udziału, o którym mowa w ust.3 na poziomie nie wyższym niż średnie udziały w sektorze bankowym publikowane przez KNF w cyklicznym raporcie o sytuacji banków,
- b) realizacji planu finansowego Banku, tj. osiągnięcie wyniku finansowego na poziomie nie niższym niż 80% planowanego wyniku,
- c) pozytywnej oceny realizacji strategii Banku na podstawie oceny dokonanej przez Radę Nadzorczą SBL.

5. **Zbiorne informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze**
Informacje na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze za rok 2017 prezentuje tabela poniżej:

Tabela nr 15

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Wartość wynagrodzeń za dany rok obrotowy w tym:	413.866,16
	• Stałe	357.739,76
	• Zmienne	56.126,40
2.	Liczba osób otrzymujących	3
3.	Forma wynagrodzenia zmiennego	Premia roczna
4.	Wysokość wynagrodzenia zmiennego	56.126,40
5.	Wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą w tym:	
	• Część przyznana	56.126,40
	• Część nieprzyznana	0,00
6.	Wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą przyznanych w danym roku obrotowym, wypłaconych i zmniejszonych w ramach korekty związanej z wynikami	0,00
7.	Wartość płatności związanych z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem zatrudnienia dokonanych w danym roku obrotowym	0,00
	• Liczba osób otrzymujących takie płatności	0
	• Najwyższa płatność na rzecz jednej osoby	0,00
8.	Liczba osób, która otrzymały wynagrodzenia w wysokości co najmniej 1 mln zł euro w danym roku obrotowym	0

Źródło: dane uzyskane z Komórki Finansowej -Joanna Mathews

W roku 2017 żaden z Członków Zarządu nie otrzymał wynagrodzenia w wysokości co najmniej 1 mln euro.

XVII Ryzyko płynności i pozycji płynnościowej (Rekomendacja P)

1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
 - komórka zarządzająca ryzykiem płynności, tj. komórka finansowo-księgowa odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową,
 - Oddziały Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielanie kredytów,
- zarządzanie ryzykiem, w ramach którego komórka monitorująca ryzyko płynności odpowiada za jego identyfikację, pomiar, monitorowanie i raportowanie.

W Banku nie funkcjonuje Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Rolę doradczą w procesie zarządzania ryzykiem płynności pełni Komórka analiz i ryzyk bankowych - komórka monitorująca ryzyko płynności, wykonująca zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem regulacji wewnętrznej dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
- 2) zgłaszaniem potrzeb zmian w polityce płynnościowej Banku;
- 3) zapewnieniem zgodności regulacji ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych oraz pogłębionej analizy płynności długoterminowej;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności;
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną poziomu ryzyka płynności;
- 9) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR;
- 10) sporządzaniem sprawozdania IPS Liquidity - dzienne w systemie aSIS,
- 11) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
- 12) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
- 13) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
- 14) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Komórka finansowo-księgowa – będąca komórką zarządzającą ryzykiem płynności, wykonuje zadania związane z:

- 1) przygotowywaniem propozycji zmian do regulacji wewnętrznej w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową oraz związaną z tym współpracę z komórką monitorującą podczas okresowej weryfikacji i aktualizacji procedury;
- 2) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków;
- 3) sporządzaniem sprawozdań NSFR NBP ITS w programie sprawozdawczym aSIS, zgodnie z obowiązującymi terminami;
- 4) sporządzaniem planu przepływów pieniężnych.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą ponadto:

Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:

- 1) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych;

- 2) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego;
- 3) przekazywanie do komórki monitorującej i zarządzającej informacji niezbędnych do obliczania nadzorczych miar płynności oraz sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

2. Sposób pozyskiwania finansowania działalności :

- 1) Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów sektora niefinansowego oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych. Ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 85% pasywów ogółem.
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.
- 4) W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania działalności Banku mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.
- 5) Bank zakłada ponadto możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego.

3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

Funkcje skarbowe w Banku wykonywane są przez komórkę zarządzającą, tj. komórkę finansowo-księgową. Funkcje zarządzania płynnością wykonywane są natomiast przez komórkę monitorującą, tj. komórkę analiz i ryzyk bankowych. Funkcje te są w pełni scentralizowane.

4. Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia i Systemu Ochrony SGB

Spółdzielczy Bank Ludowy w Zakrzewie jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz Uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. W związku z tym zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych;
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych;
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych;
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych;
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego;
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych;
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego;
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego.
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR);
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię;
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności;
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Bank Zrzeszający posiada i stosuje procedury wewnętrzne dotyczące: awaryjnych planów na wypadek wystąpienia zakłóceń związanych z dokonywaniem rozliczeń międzybankowych oraz zarządzania płynnością śróddzienną. Bank Spółdzielczy jest natomiast zobowiązany do posiadania wystarczającej ilości środków płynnych na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym, które zabezpieczają wypływy z rachunku bieżącego na koniec dnia operacyjnego.

Bank Zrzeszający gromadzi nadwyżki środków Banków Spółdzielczych, niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone na zakup innych aktywów Banki Spółdzielcze dokonują zakupu aktywów wyłącznie za pośrednictwem i zgodą Banku Zrzeszającego.

Bank Spółdzielczy nie pozyskuje finansowania od innych Banków Spółdzielczych. W przypadku wystąpienia w Banku problemów płynnościowych dodatkowe źródła finansowania dostarcza Bank Zrzeszający - w ramach posiadanych możliwości.

Spółdzielnia realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony;
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego);
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej;
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami;
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Bank jako Uczestnik Systemu Ochrony nie podejmuje płynnościowego angażowania się w Banki Spółdzielcze i inne podmioty spoza Systemu Ochrony, które mogłyby negatywnie wpłynąć na poziom ryzyka Uczestnika i całego Systemu Ochrony.

Ponadto jest zobowiązany dostosować:

- ✓ swoje limity wewnętrzne do limitów ustalonych przez Spółdzielnię;
- ✓ stosowane regulacje wewnętrzne do wzorcowych procedur opracowanych przez Spółdzielnię.

5. Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum);

Tabela nr 16

Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki w tys. zł.
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej ponad minimum – nadwyżka podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych otrzymanych) nad środkami obcymi niestabilnymi	32 643
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych (zabezpieczenia przed utratą płynności) nad wypływami płynności netto	8 886

Źródło: sprawozdanie LCR - Agnieszka Zdrenka

6. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

Tabela nr 17

Nazwa	Wielkość	Obowiązujący poziom
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej – M2	2,15	Min 1,00
Nadzorcza miara płynności długoterminowej – M4	1,54	Min 1,00
Wskaźnik LCR	211%	Min 64% (0,8*80%)

Źródło: sprawozdanie LCR - Agnieszka Zdrenka

7. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności – dane w tys. zł

Tabela nr 18

Przedział płynności	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy
Luka bilansowa prosta	50 138	20 886	20 722
Luka bilansowa skumulowana	50 138	71 024	91 746
Luka prosta (z pozabilansem)	49 356	19 674	19 510
Luka skumulowana(z pozabilansem)	49 356	69 030	88 540

Źródło: Analiza płynności -Agnieszka Zdrenka

8. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony SGB

Dodatkowym zabezpieczeniem płynności Banku mogą być:

- 1) pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego (zgodnie z Umową Systemu Ochrony SGB) – do kwoty 57.221 tys. zł (w 2018 r. 57.420 tys. zł),
- 2) lokata płynnościowa złożona w Banku przez Bank Zrzeszający ze środków Minimum Depozytowego (zgodnie z Umową Systemu Ochrony SGB) – do kwoty 133.507 tys. zł (w 2018 r. 148.343 tys. zł),
- 3) kredyty możliwe do zaciągnięcia w Banku Zrzeszającym m.in. kredyt w rachunku bieżącym, kredyt rewolwingowy (zgodnie z Umową Zrzeszenia) - na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego.

9. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank.

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów wymagalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
- ryzyko reputacji.

10. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

11. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów Systemu Ochrony,
- lokowanie nadwyżek środków w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej Systemem Ochrony,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

Podstawowe pojęcia stosowane w pomiarze ryzyka płynności to:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 9) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Pozostałe pojęcia wykorzystywane w procesie mierzenia pozycji płynności oraz ryzyka płynności określone zostały w §4 obowiązujących „Zasad zarządzania ryzykiem płynności w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie”.

13. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą

Nadwyżkę środków niewykorzystaną na działalność kredytową Bank utrzymuje w Banku Zrzeszającym – zgodnie z zasadami funkcjonowania w Zrzeszeniu SGB (zostało to opisane w punkcie 4 pn. Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia i Systemu Ochrony SGB). Inwestowanie środków w Banku ukierunkowane jest na najbardziej płynny rynek, dający możliwość zamiany w gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów (lokaty terminowe).

W ciągu dnia operacyjnego Bank Zrzeszający realizuje wszystkie operacje bezgotówkowe uznające i obciążające rachunek bieżący Banku. SBL w Zakrzewie tak zarządza środkami, by utrzymać dodatnie saldo na rachunku bieżącym na koniec dnia.

Z nadwyżek środków przekraczających 30 tys. zł, które pozostaną na rachunku bieżącym, a które mogą wynikać z zaistnienia nieprzewidzianych okoliczności lub przybliżeń w dokonywanych obliczeniach automatycznie zakładana jest lokata o terminie overnight.

14. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

15. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

Testy warunków skrajnych stanowią scenariusze, w oparciu o które budowane są awaryjne plany płynności oraz wyznaczany jest konieczny do utrzymania przez Bank poziom bufora płynności.

16. Polityka utrzymania rezerwy płynności.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni;
 - przyrostu depozytów,
 - pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego;

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie

z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń;
- 2) wysoka jakość kredytowa;
- 3) łatwa zbywalność;
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków;
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

W celu monitorowania alternatywnych źródeł finansowania Bank prowadzi i na bieżąco aktualizuje rejestr aktywów oraz warunków, na jakich może być pozyskiwane dodatkowe finansowanie.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego koniecznego do utrzymania bufora płynności- zdefiniowanego w punkcie pn. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

Bank ponadto dąży do utrzymania aktywów płynnych na poziomie zapewniającym ukształtowanie się norm płynności na wymaganym poziomie (szczegółowe informacje w punkcie pn. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR).

17. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach Zrzeszenia/Systemu Ochrony SGB

Rodzaje środków, z jakich Bank może skorzystać będąc uczestnikiem Zrzeszenia SGB i Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych zostały określone w punkcie 8 pn. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony SGB. Zasady dotyczące pozyskania środków z Banku Zrzeszającego określa Regulamin udzielania kredytów i gwarancji bankom spółdzielczym. Ograniczenia regulacyjne w zakresie pomocy finansowej w ramach Zrzeszenia oraz Systemu Ochrony SGB zostały ponadto zawarte w Regulaminie Mechanizmu Pomocowego Systemu Ochrony SGB, stanowiącego załącznik nr 2 do Umowy Systemu Ochrony.

18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi, Komitetowi Audytu i Radzie Nadzorczej m.in. na:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością miesięczną, a dla Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej z częstotliwością półroczną (począwszy od I kwartału 2018 roku z częstotliwością kwartalną).

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- h) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- i) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- j) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- k) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- l) poziomu aktywów nieobciążonych,
- m) analizy wskaźników płynności,
- n) wyników testów warunków skrajnych,
- o) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- p) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

Rodzaj sprawozdawczości wewnętrznej w zakresie ryzyka płynności:

- 1) Analiza ryzyka płynności,
- 2) Pogłębiona analiza ryzyka płynności.

Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości wewnętrznej z zakresu ryzyka płynności określone zostały w załączniku do Instrukcji System informacji zarządczej w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie.

Rodzaj sprawozdawczości zewnętrznej w zakresie ryzyka płynności (w programie sprawozdawczym aSIS):

- 1) Sprawozdanie IPS Liquidity – codzienne – sporządzane codziennie.
- 2) Sprawozdanie Liquidity NBP ITS – sporządzane miesięcznie.
- 3) Sprawozdanie NSFR NBP ITS – sporządzane kwartalnie.

XVIII Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarząd wymogów określonych w art.22 aa Ustawy Prawo Bankowe

1. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązującymi w Banku procedurami wewnętrznymi:
 - 1) Procedurą oceny kwalifikacji (odpowiedniości) kandydatów na członków Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Ludowego w Zakrzewie,
 - 2) Procedurą oceny kwalifikacji Członków Zarządu oraz Zarządu Spółdzielczego Banku Ludowego w Zakrzewie,organy Banku dokonywały oceny członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej w zakresie odpowiedniości (tzn. posiadania kompetencji, a także dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków).
2. Członkowie Zarządu podlegali ocenie i w jej wyniku stwierdzono, że posiadają kompetencje odpowiednie do zarządzania Bankiem wynikające z:
 - 1) wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
 - 2) doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk,
 - 3) umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji,
 - 4) odpowiedniej reputacji.
3. Członkowie Rady Nadzorczej podlegali ocenie, w jej wyniku stwierdzono, że posiadają kompetencje do należytego wykonywania obowiązków nadzorowania Banku wynikające z:
 - 1) wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
 - 2) doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk,
 - 3) umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji,
 - 4) odpowiedniej reputacji.
4. Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej spełniają również warunki art. 22aa ust. 3 ustawy Prawo bankowe tzn. nie pełnią funkcji członka zarządu lub rady nadzorczej poza bankiem w nadmiernej liczbie.

XIX Dźwignia finansowa (CRR art. 451)

1. Poziom wskaźnika dźwigni na koniec roku obrachunkowego

Kształtowanie się wartości dźwigni finansowej na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 19

W pełni wprowadzona definicja	Fundusze Tier I skorygowane o wartości niematerialne i prawne , przekroczenie 10% Tier I przez zaangażowanie kapitałowe w sektor finansowy/ sumę wartości bilansowej aktywów i nominalnej zobowiązań pozabilansowych (udzielonych)	7,43%
Definicja przejściowa	Fundusze Tier I / sumę wartości bilansowej aktywów i nominalnej zobowiązań pozabilansowych (udzielonych)	7,33%

Źródło: sprawozdanie LR –Maria Bordin-Duda

2. Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako miarę kapitału Tier 1 w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

W aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy Tier 1 , w szczególności:

- wartości niematerialne i prawne w części pomniejszającej kapitał podstawowy Tier 1,
- udziały kapitałowe w części pomniejszającej kapitał podstawowy Tier 1,
- aktywa z tytułu podatku odroczonego oparte na przyszłej rentowności, w części pomniejszającej kapitał podstawowy Tier 1.

Wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględnienia korekt z tytułu rezerw celowych) z uwzględnieniem współczynników konwersji.

3. Proces zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni reguluje "Strategia zarządzania i planowania kapitałowego w Spółdzielczym Banku Ludowym w Zakrzewie".

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych, zarządzanie tym rodzajem ryzyka kapitałowego.

XX System kontroli wewnętrznej

1. Struktura organizacyjna systemu

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Nadzór Rady Nadzorczej nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje m.in.:

- akceptowanie zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- akceptowanie planów kontroli wewnętrznej,

- 3) okresowe zapoznanie się z informacją dotyczącą wszystkich obszarów przeprowadzonej kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego,
- 4) ocenę efektów działań podjętych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmów kontroli wewnętrznej,
- 5) ocenę adekwatności i skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Zarząd odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie skutecznego systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Do zadań Zarządu, z punktu widzenia prawidłowego działania systemu kontroli wewnętrznej należy m.in.:

- 1) zapewnienie ciągłości monitorowania efektywności mechanizmów kontrolnych oraz identyfikowania obszarów działalności, operacji, transakcji i czynności przeznaczonych do stałego monitorowania,
- 2) wyznaczenie osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie okresowej, co najmniej raz w roku weryfikacji funkcjonujących w Banku mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej,
- 3) określenie formy udokumentowania przeprowadzonego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz wniosków wynikających z tych przeglądów,
- 4) określenie trybu przekazania wewnątrz Banku raportu pokontrolnego w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości,
- 5) okresowe zapoznanie się z informacją dotyczącą kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego,
- 6) zapewnienie ciągłości i skuteczności działania kontroli wewnętrznej, a także właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku ze stroną kontrolującą oraz dostępu osobom wykonującym czynności kontrolne do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne,
- 7) ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych Banku, wypełniając swoje obowiązki, wprowadzają w życie przyjęte przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury dotyczące zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim:

- 1) odpowiadają za wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli wewnętrznej,
- 2) monitorują prawidłowość przestrzegania mechanizmów kontroli.

Czynności kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego obejmują funkcjonujące niezależnie:

- 1) kontrolę wewnętrzną,
- 2) audyt wewnętrzny wykonywany przez audytorów Systemu Ochrony.

2. Stosowane mechanizmy kontroli

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

W Banku stosowane są następujące mechanizmy kontroli wewnętrznej:

- 1) regulacje wewnętrzne, tj. zasady, polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń Strategii Banku,
- 2) zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 3) ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka,
- 4) zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,

- 5) kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywania przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Mechanizmy kontrolne obejmują m.in. okresowe:

- 1) przeglądy, analizy i oceny sporządzane dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 2) sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku,
- 3) badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych),
- 4) sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów,
- 5) weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązano cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębniono w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów. Niezależne monitorowanie w postaci testowania poziomego i pionowego przeprowadzane jest przez pracowników pierwszej i drugiej linii obrony, wynika z matrycy funkcji kontroli i ma charakter planowy.

Pierwszą linię obrony w roku 2017 stanowiły:

- Pełnomocnik Zarządu ds. analiz finansowych i informatyki,
- Zastępca Głównego Księgowego,
- Komórka finansowo – księgowa,
- Stanowisko ds. organizacyjno – administracyjnych,
- Kasy,
- Komitet Kredytowy,
- Zespół kredytów w Centrali,
- Komórka obsługi klienta w Centrali,
- Oddziały (stanowiska i punkty kasowe).

Druga linię obrony w roku 2017 stanowiły:

- Główny Księgowy,
- Koordynator PPPIFT,
- Kierownik Komórki analiz i ryzyk bankowych,
- Pełnomocnik Zarządu ds. zgodności i wiarygodności trudnych,
- Stanowisko kontroli wewnętrznej,
- Administrator Bezpieczeństwa Informacji.

3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu

Ilość i zakres przeprowadzonych kontroli był wystarczający i dostosowany do specyfiki działalności Banku. Ilość i charakter nieprawidłowości nie skutkował dla Banku negatywnymi zdarzeniami finansowymi, operacyjnymi lub reputacyjnymi. Wszystkie zalecenia zostały zrealizowane, a wykryte błędy o charakterze znaczącym, których nie udało się skorygować, są pod stałym monitoringiem osób wyznaczonych przez Zarząd Banku.

Poprawy efektywności i skuteczności wymaga proces testowania poziomego na pierwszej linii obrony, gdyż kontrole wykonane przez drugą linię obrony, obejmujące taki sam proces istotny, wykazały występowanie wielu nieprawidłowości, w tym również znaczących. W tym celu w planach

kontroli pracowników drugiej linii obrony na rok 2018 ujęto sprawdzenie prawidłowości przeprowadzanych testów przez pierwszą linię obrony.

Testowanie pierwszej i drugiej linii obrony przez trzecią linię obrony, poza obszarem przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, gdzie zalecono poprawę mechanizmów kontrolnych, potwierdziło prawidłowość przeprowadzanych testów przez pierwszą i drugą linię obrony.

Plany testowania objęły wszystkie istotne procesy funkcjonujące w Banku, ze szczególnym uwzględnieniem i naciskiem na procesy mogące generować dla Banku negatywne skutki finansowe, operacyjne i reputacyjne. Pierwsza linia była testowana przez drugą linię obrony. Pierwsza i druga linia obrony były testowane przez trzecią linię obrony. Celom ogólnym przypisano prawidłowe cele szczegółowe kontroli wewnętrznej.

XXI Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego (CRR art.452)

Na dzień 31 grudnia 2017r. Bank nie stosował wewnętrznych ratingów w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

XXII Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Bank nie stosował zaawansowanych metod w pomiarze ryzyka operacyjnego.

XXIII Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Bank nie stosował wewnętrznych modeli w pomiarze ryzyka rynkowego.

Zakrzewo, dn. 05.04.2018r.

Sporządził: Maria Bordin-Duda

GŁÓWNY KSIĘGOWY

Maria Bordin-Duda

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Spółdzielczego Banku Ludowego w Zakrzewie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w "Informacji Spółdzielczego Banku Ludowego w Zakrzewie w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału" są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności.

System zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej ocenia się jako dostosowany do skali i profilu działania oraz generowanego ryzyka. Bank spełnia wymogi kapitałowe wynikające z zapisów Prawa Bankowego i Uchwał Nadzorczych, a fundusze własne w pełni pokrywają wszystkie ryzyka występujące w Banku.

Podpisy członków Zarządu:

05.04.2018r. – Wiktor Kaaz -

Prezes Zarządu

PREZES ZARZĄDU
Spółdzielczego Banku Ludowego
w Zakrzewie
Wiktor Kaaz

.....
podpis

05.04.2018r. – Teresa Konicer -

Wiceprezes Zarządu

WICEPREZES ZARZĄDU
Spółdzielczego Banku Ludowego
w Zakrzewie
Teresa Konicer

.....
podpis

05.04.2018r. - Justyna Wilczyńska-Hławiczka -

Wiceprezes Zarządu

WICEPREZES ZARZĄDU
Spółdzielczego Banku Ludowego
w Zakrzewie
Justyna Wilczyńska-Hławiczka

.....
podpis

Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności

Zarząd Spółdzielczego Banku Ludowego w Zakrzewie oświadcza, iż profil ryzyka Banku wynika z obowiązującej w Banku "Strategii zarządzania ryzykiem w SBL w Zakrzewie", jak i regulacji dotyczących zarządzania poszczególnymi istotnymi rodzajami ryzyka w Banku.

Ogólny profil ryzyka w Banku został zawarty w założeniach do Planu Finansowego Spółdzielczego Banku Ludowego w Zakrzewie sporządzonego na 2017r., zatwierdzonego przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

Wybrane wskaźniki charakteryzujące sytuację majątkową i finansową Banku na dzień 31.12.2017r.

Lp.	Wskaźniki	31.12.2017r.
1.	Suma bilansowa, w tys.zł.	246.800
2.	Wynik finansowy netto, w tys.zł.	1.789
3.	Stopa zwrotu z aktywów ROA (wynik finansowy netto/ średnie aktywa)	0,76%
4.	Zyskowność kapitałów własnych ROE (wynik finansowy netto/średnie fundusze własne)	10,23%
5.	Całkowity współczynnik kapitałowy	16,36%
6.	Wskaźnik kredytowania (kredyty ogółem/aktywa brutto)	57,03%
7.	Wskaźnik ryzyka działalności kredytowej (kredyty zagrożone/kredyty ogółem) – wyliczony w oparciu o dane w wartości nominalnej	2,92%
8.	Wskaźnik kredytów straconych (kredyty stracone /kredyty ogółem) - wyliczony w oparciu o dane w wartości nominalnej	2,02%
9.	Wskaźnik kapitału własnego (kapitał własny/ pasywa ogółem)	7,63%
10.	Wskaźnik stabilności (depozyty bieżące/ depozyty ogółem)	39,49%
11.	Wskaźnik depozytów (depozyty ogółem/ pasywa ogółem)	90,63%
12.	Poziom rezerw do kredytów zagrożonych (rezerwy celowe na kred. zagrożone/ kredyty zagrożone)	79,88%
13.	Udział aktywów przychodowych (średnie aktywa przychodowe/średnie aktywa)	92,38%
14.	Średnie oprocentowanie aktywów przychodowych (przychody odsetkowe/średnie aktywa przychodowe)	3,76%
15.	Udział pasywów kosztowych (średnie pasywa kosztowe/średnie pasywa)	95,95%
16.	Oprocentowanie pasywów kosztowych (koszty odsetkowe/średnie pasywa kosztowe)	1,33%
17.	Marża odsetkowa (przychody odsetkowe- koszty odsetkowe/średnie aktywa przychodowe)	2,50%
18.	Wskaźnik płynności I stopnia (aktywa do 1-go m-ca zapadalności/pasywa do 1-go m-ca wymagalności)	53,26%
19.	Udział aktywów płynnych w sumie bilansowej (aktywa płynne/aktywa ogółem)	29,30%